

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduskond
Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond

EESTI PILT TAANI SUURIMAS PÄEVALEHES 2004-2005
Bakalaureusetöö (4AP)

Brett Orloff
Juhendaja professor Peeter Vihalemm

Sisukord

1. SISSEJUHATUS	3
2. TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD	5
2.1. RAHVUSVAHELINE SOTSIAALNE RUUM	5
2.1.1. Eesti-Taani poliitilised suhted	7
2.1.2. Eesti-Taani majanduslikud suhted	8
2.1.3. Eesti-Taani kultuurisuhted	8
2.1.4. Eesti-Taani personaalsed kontaktid	10
2.2. AJAKIRJANDUSLIK KONTEKST: TRÜKIMEEDIA TAANIS	11
2.3. UURIMISKÜSIMUSED JA HÜPOTEESID	13
3. METOODIKA	16
3.1 KONTENTANALÜÜS	16
3.1.1. Üldkogum ja valim	17
3.1.2. Kodeerimisjuhend	18
3.2. KVALITATIIVNE SISUANALÜÜS	21
4. TULEMUSED	24
4.1 KONTENTANALÜÜSI TULEMUSED	24
4.1.1 Artiklite esinemissagedus	24
4.1.2 Artiklite autorid	25
4.1.3 Artiklite tüübid	26
4.1.4 Artiklite teemad	27
4.1.5 Artiklite tegelased	28
4.1.6 Tegelaste rahvus	30
4.1.7 Artiklite ja tegelaste hinnang Eesti kohta	31
4.1.8 Pealkirjade emotsionaalsed varjundid	32
4.1.9 Artiklite emotsionaalsed varjundid	33
4.1.10 Võrdlus Läti ja Leeduga	34
4.2 KVALITATIIVSE SISUANALÜÜSI TULEMUSED	36
4.2.1 Käsitlusviis: Noored lövid	36
4.2.2 Käsitlusviis: Kõige läänelikum Baltimaa	37
4.2.3 Käsitlusviis: Õpime Eestilt	38
4.2.4 Käsitlusviis: Eestlased on peaaegu nagu taanlased	39
5. DISKUSSIOON JA JÄRELDUSED	41
5.1 DISKUSSIOON	41
5.2 JÄRELDUSED	44
6. KOKKUVÕTE	47
7. SUMMARY	50
8. KASUTATUD KIRJANDUS	52
LISAD	55

1. Sissejuhatus

Eesti ja Taani sidemed on ajalooliselt kujunenud väga tihedateks. Kui taanlasega Eestist rääkida, kuuleb tavaliselt esimesena sellest, kuidas Taani Tallinnas toimunud lahingu käigus oma lipu – *Dannebrog*- sai. Taanlased on üldiselt väga uhked oma mineviku üle ning suhtuvad Eestisse kui väiksemasse vennasriiki, kellega neid seovad sajandite pikkused ajaloolised sidemed.

Samas võib arvata, et enne Eesti taasiseseisvumist oli taanlaste pilt meie riigist üsna ähmane. Nende suhtumist Eestisse iseloomustab sajandite pikkune hüpe lipu-legendi aegadest tänasesse päeva, mil tuhanded turistid igal aastal Eestit külastavad ning teabevahendid meie riigi kohta infot edastavad.

Kindlasti ei tohiks unustada, et Taani on olnud üks suurimaid Eesti toetajad Euroopa Liiduga ühinemisel ning NATOsse kuulumisel. Kahe riigi koostöö on tihe nii majanduslikult kui ka kultuuriliselt ning selles on kindlasti suurt rolli mänginud nii geograafiline lähedus kui ka ajaloolised sidemed.

Käesoleva uurimustöö tulemused annavad ülevaate Eesti pildist, mille edastab oma lugejatele Taani suurim päevaleht, *Morgenavisen Jyllands-Posten* kahel erineval perioodil aastatel 2004 ja 2005.

Uurimustöö püüab vastata küsimustele, kuidas kirjeldatakse Eestit Taani suurimas päevalehes ning millise mulje saavad taanlased artikleid lugedes. Milliseid teemasid kajastatakse Eestist kirjutamisel? Millised erinevused tulevad välja tekstides, mis on avaldatud enne Euroopa Liiduga liitumist ja pärast? Kui tihti Taani suurimas päevalehes üldse Eestist kirjutatakse?

Uurimustöö meetoditena on kasutatud nii kontent- kui kvalitatiivset sisuanalüüsi. Kontentanalüüs toob peamiselt välja, kui tihti Eestist kirjutati, millised olid peamised teemad ja tegelased ja millises toonis Eestist kirjutati. Tekstide kvalitatiivne analüüs omakorda keskendub sellele, millised olid peamised artiklites esinenud käsitlusviisid.

Töö koosneb viiest osast. Esimene osa annab ülevaate rahvusvahelise ruumi mõistest, Eesti-Taani suhetest ning ajakirjanduslikust kontekstist. Seejärel tuuakse välja uurimisküsimused ja töö hüpoteesid. Kolmandas osas keskendutakse töö metoodikale. Seejärel tuuakse välja uurimustöö tulemused. Kvantitatiivse osa tulemused annavad ülevaate, kui palju, milliste tegelaste ja üldiste teemade kaudu ning millises toonis Eestist kirjutati. Kvalitatiivse sisuanalüüsi tulemused aga keskenduvad konkreetsetele diskursustele, mis tekstides esinesid ning see osa toetub näidetele vastavatest artiklitest. Töö viimases osas arutleb autor selle üle, milliseks on kujunenud Eesti pilt Taani suurimas ajalehes ning millised tegurid on selles rolli mänginud.

Tartu Ülikooli ajakirjanduse osakonnas on tehtud mitmeid uurimustöid selgitamaks, milline on Eesti vahendatud pilt teatud võõrriigis. Kristel Vaino uuris oma magistritöös, milline oli Eesti pilt Rootsi ajalehtedes aastatel 1995-1997 ja 2002-2003. Anna-Katri Sipilät huvitas, kuidas kirjutab Eestist Helsingin Sanomat. Käesoleva tööga püütakse aga anda ülevaade, milline on Eesti pilt Taanis, täpsemalt Taani suurimas päevalehes Jyllands-Posten.

2. Teoreetilised ja empiirilised lähtekohad

2.1. Rahvusvaheline sotsiaalne ruum

Ekecrantz (2004) väidab, et rahvuslikkus on peamine viis, kuidas mõista võõramaist või võõrast. Rahvusel on sealjuures kahekordne mõju: kõigepealt defineerib rahvus, kes oleme “meie” ning samas pakub rahvus “nende” tõlgendamise ja stereotüübistamise raamistikku.

Uudised konstrueerivad Ekecrantzi (2004:63) arvates väga erilise ja homogeniseeritud vaate maailmale, mida on pikka aega kinnitanud kahepoolsed piiridevahelised vahetused ja möödarääkimised. Ekecrantzi (2004) sõnul elame me maailmas, mis on komplitseeritud segu *siinsest* ja *sealsest*, *praegusest* ja *toonasest* ning ajakirjandus kajastab seda maailma kui kultuuriliste ja poliitiliste tingimuste peegel ning kaastootja.

Rahvusvahelist sotsiaalset ruumi tuleks Vihalemma (1997) arvates hinnata kahel tasandil: makrotasandil ja mikrotasandil. Makrotasand hõlmab sealjuures ühiskondlikku ruumi ning institutsionaalset poliitiliste, majanduslike ja kultuuriliste suhete järjestamist. Ühiskondliku ruumi võib Vihalemma järgi omakorda jagada poliitiliseks, majanduslikuks ja kultuuriliseks ruumiks. Mikrotasand aga on Vihalemma (1997) järgi ruum, mis hõlmab individuaalseid tegevusi nagu personaalsed kontaktid teiste riikidega tarbijana, reisijana, kommunikaatorina vms, kuid ka huvisid ja hoiakuid, kujutlusi ja eelistusi teiste riikide suhtes.

Kui poliitilist, majanduslikku ja kultuurilist ruumi võib Vihalemma (1997, 2004) arvates vaadelda sotsiaalse (institutsionaalse) ruumina, siis personaalse ruumi olulistemateks osadeks on isiklikud kontaktid, kujutlused ja eelistused.

Ekecrantz (2004) toob välja kolm vastuseisu, mis iseloomustavad kultuurilist globaliseerumist käsitlevat kirjandust:

1. esitatakse kas ajalooline vaatepunkt, mis eeldab et ajalugu selgitab kõik; või siis süsteemile orienteeritud seletuslik mudel, mis keskendub suhetele tänases maailmas

2. teine tõlgenduslik valik seisneb selles, kas tähtsamaks on peetud glboaalset või kohalikku/natsionaalset. Globaalseid tingimusi nähakse kas kõikehõlmavate ja üldlevinutena või siis leitakse, et need ei muuda kohalikku mitte mingil määral, kuna kõikjal on vastupanu, mida pidevalt tõendatakse spetsiifilistes kultuurilistes ja subkultuurilistes asukohtades.
3. kolmandaks on meedia ja kultuurilise globaliseerumise diskursus veelkord kaheks hargnenud – fokuseerimine infrastruktuurilistele tingimustele ja teisenemistele versus keskendumine sotsiaal-kultuurilistele ja institutsionaalsetele kogemustele ja tehnoloogiliste muutuste raamimisele.

Seega leiab Ekecrantz (2004), et kui soovime lahti seletada muutusi või stabiilsust diskursuste seaduspärasustes, siis on oluline silmas pidada nii ajaloolisi kui sünkroonilisi, globaalseid ja kohalikke vaatenurki ning samas ka selgitusi, mis hõlmavad nii infrastruktuurilisi kui ka sotsiaal-kultuurilisi tegureid.

Ekecrantz (2004) toob lisaks välja mõned üldised mõttekäigud või tõlgendamise viisid, mis põhinevad erinevuste konstruktsioonidel ning suhetel ajas ja ruumis. Just nendel nurgakividel põhineb kogu ajakirjanduslike teemade repertuaar.

Ruumilised erinevused on kas selgesõnalised või kaudsed. Need võivad esineda nii väljaõeldud tingimuste võrdluses „meie kohaga” või eeldatakse neid erinevusi rohkem või enam kaudsete kirjelduste kaudu - milline on olukord seal, kaugel.

Ajalised erinevused konstrueeritakse viisil, mil „nemad” paigutatakse mingisse teise aega kui „meie” – narratiivi ajalise horisoni erinevatesse kaugustesse.

Ruumilised erinevused ilmnevad nendes lugudes, kus „ida” kohtub „läänega” ja mis juhtub sellise kohtumise tagajärjel.

Ajalised suhted tekivad kui postuleeritakse korrespondents mineviku ja oleviku vahel. See saavutatakse reeglina juhul, kui käesoleva hetke tingimuste põhjus leitakse minevikust.

Eelpool nimetatud tõlgendamise viisidest esimesed kaks tekitavad erinevusi ja suhteid ruumis, viimsed kaks aga ajas.

Kultuuridevaheline kommunikatsioon on Ekecrantzi (2004) sõnul eelkõige enam-vähem võrdne diskursuste erinevate vormide vahetus. Diskursuste erinevuste uurimine aga on kasulik eelkõige selleks, et mõista, kuidas toimub kommunikatsioon erinevate ühiskondlik-kultuuriliste süsteemide vahel.

2.1.1. Eesti-Taani poliitilised suhted

Vihalemm (1999) väidab, et riigi koha globaalpoliitilises kontekstis määravad kindlaks võimusuhted, diplomaatilised vahetused, omavahelised lepingud ja ühendused, rahvusvaheliste konfliktide puhul aga samal poolel olemine.

Taani-Eesti suhete puhul on kindlasti väga oluline mainida, et Taani Kuningriik oli Islandi järel teine riik, mis taastas taasiseseisvunud Eestiga diplomaatilised suhted. Samuti oli Taani Eesti Välisministeeriumi andmetel Põhjamaadest esimene riik, kes sõlmis 1993. aastal Eestiga viisakohustuse kaotamise lepingu.

Eesti- Taani koostöö on seoses Eesti saamisega Euroopa Liidu liikmeks muutunud väga tihedaks – suhted ei toimu vaid valitsusjuhtide või parlamendi tasemel, vaid erinevaid projekte ja programme viiakse läbi ametkondade ja kohalike omavalitsuse vahel.

Samuti on Taani olnud Eesti suur toetaja Euroopa Liidu ja NATO liikmelisuse küsimuses. Eesti Välisministeeriumi andmetel oli Taani esimene riik, kes ratifitseeris Euroopa Liidu laienemislepingu.

Taani on olnud Eestile üks suuremaid kahepoolse abi andjaid: välisministeeriumi andmetel toetas Taani Eestit aastatel 1992-2003 kokku 2,3 miljardi krooniga.

Samuti on Taani väga olulisel määral toetanud meie riigikaitse ülesehitamist nii rahaliselt kui ka oma teadmisi jagades.

2.1.2. Eesti-Taani majanduslikud suhted

Vihalemma (1999) järgi on kõige olulisemad tegurid ühise majandusliku ruumi kujunemisel kaubavahetus, investeeringud ja ühine infrastruktuur.

Alates 1. maist 2004, mil Eestist sai Euroopa Liidu liige, reguleerivad Eesti-Taani majandussuhteid Euroopa Liidu siseturu reeglid.

Eesti majandus- ja kommunikatsiooni ministeeriumi andmete kohaselt oli Taani 2004. aastal Eesti kaubanduspartnerite seas ekspordimahu alusel 10. kohal (osatähtsus koguekspordis 3,3%) ja impordimahu alusel 9. kohal (osatähtsus 2,6%). Sealjuures oli 2004. aastal Eesti-Taani kaubavahetuse käive 5,1 miljardit krooni, millest eksport moodustas 2,4 miljardit ning import 2,7 miljardit krooni.

Eesti suursaadiku Taanis Taavi Toome Eesti Päevalehes ilmunud intervjuu (Silm 2005) kohaselt ulatus möödunud aastal Eesti ja Taani vaheline kaubavahetus esmakordselt viie miljardi kroonini, kusjuures Eesti on järjest enam muutumas Taani ärimeeste koduturuks.

Eesti Panga andmetel asus Taani 2004. aastal välisinvesteeringute poolest Eestisse 7. kohal, 2005. aastal 9. kohal. Eestis on Eesti Ettevõttereistri andmetel registreeritud 130 Taani osalusega ettevõtet, neist suurimatena võiks välja tuua Loksa Laevatehase, Viru Õlu, Falck Balticsi ja Vest-Wood Eesti.

2.1.3. Eesti-Taani kultuurisuhted

Ühise kultuuriruumi põhilisteks teguriteks on Vihalemma (1999) järgi keel; religioon; ühised ajaloolised mälestused; ühine sümboliline keskkond, mille moodustavad arhitektuur, artefaktid ja meedia ning samuti institutsionaalsed kultuuridevahelised kontaktid ja vahetused.

Eesti ja Taani suhted algavad tegelikult juba viikingiaegadest, mil suurenes kaubavahetus. Piirimäe (1997) väidab, et Eesti oli tol ajal väga oluline

kaubavahetuspunkt, kus kohtusid ida ja lääs. Samuti ei tohiks märkimata jääda legendi Taani lipust, mida taanlased tänaseni au sees hoiavad. Nimelt langes tänaseni kasutusel olev Taani lipp- *Dannebrog*- jutustuse kohaselt 13. sajandil Toompea all toimunud lahingu käigus otse taevast ning pööras võitluse tulemuse taanlaste kasuks. Peale võidukat lahingut jätkasid taanlased on kindluse ehitamist, mida Piirimäe (1997) arvates kutsuti "*Taani-linnaks*" ning millest aja vältel kujunes välja nimi "Tallinn". Taanlased armastavad oma lippu ning *Dannebrog* päeval ilmub kõigis suuremates ajalehtedes iga aastane artikkel lipu ajaloost, kus mängib olulist rolli Eesti. Paljude taanlaste jaoks seostubki Eesti eelkõige *Dannebrog* legendiga.

Väga olulist rolli Eesti-Taani kultuurisuhetes mängib 1990. aastal loodud Tallinnas asuv Taani Kultuuriinstituut, mis sätestab oma eesmärgidena arendada püsivaid koostöösidemeid kunsti ja kultuuri vallas, vahendada suhteid ühiskondlike institutsioonide ja üksikisikute tasandil. Taani Kultuuriinstituudi esindus Eestis pakub informatsiooni Taani kohta; püüab luua kontakte ja arendada koostööd Taani ja Eesti partnerite vahel; korraldab seminare, konverentse, kirjanduslikke kohtumisi; näitab Taani filme ning korraldab õppereise.

Eesti keelde on tõlgitud paljude Taani kirjanike teoseid ning samuti on Taanis ilmunud Jaan Krossi, Jaan Kaplinski, Viivi Luige ja Emil Tode raamatud.

Eestis on viimase kahe aasta jooksul Taani Kultuuriinstituudi andmetel esinemas käinud mitmed Taani muusikud, koorid, Kopenhaageni sümfooniaorkester ning siin on näitusi korraldanud Taani kunstnikud.

Samuti on paljud Eesti kunstnikud ja muusikud külastanud Taanit. Kopenhaagenis asuva saatkonna andmetel on Taanis viimastel aastatel toimunud näiteks Jüri Arraku näitus, Pirjo Levandi ja vanamuusikaansambli Hortus Musicus kontserdid, Arvo Pärdi festival ning teater "Endla" külalissetendused.

2.1.4. Eesti-Taani personaalsed kontaktid

Kui Nõukogude ajal oli eestlastele reisimine väga keerukas ning välismaal käinud moodustasid kogu elanikkonnast selge vähemuse, siis 1990. aastate algus tõi koos piiride avanemisega kaasa ka suure reisituhina. 2000. aastate alguseks on eestlaste jaoks reisimisest saanud igapäevane asi, millele enam suurt tähelepanu ei pööratagi. Samuti on Eesti avastanud välisturistid, kelle arvukus igal aastal aina kasvab.

1995. aastal majutati Eestis statistikaameti andmetel 13 248 taanlast, 2004. aastaks oli see arv kasvanud rohkem kui kaks korda, 28 510 inimeseni.

Teoses “Eesti elavik 21. sajandi algul” antud ülevaate uurimusest Mina. Maailm. Meedia tuleb välja, et ka eestlaste huvi Taani vastu on aastate jooksul suurenenud. Kui 1994. aastal oli Taanit külastanud 4% Eesti elanikkonnast, siis 2003. aastal oli suhtarv kasvanud 14%-ni. Samuti on kasvanud eestlaste huvi Taanit puudutavate uudiste vastu: kui 1994. aastal tundis väga suurt või küllalt suurt huvi 32% elanikkonnast, siis 2003. aastal tegi seda juba 68%.

Eurobaromeetri uuringute kohaselt on eestlaste ja taanlaste ellu suhtumine üsna erinev. Uuringust (Postimees 2005) selgub, et Eestis on eluga rahul 65% elanikest, Taanis aga 93%.

Autori isiklike vaatluste kohaselt, mis ta sooritas pooleteise aasta jooksul Taanis elades, võib taanlased jagada kolme gruppi selle põhjal, mida nad teavad või arvavad teadvat Eestist.

1. Taanlased, kellel on Eestist väga positiivne ja informeeritud pilt. Nad omavad Eestiga isiklikku kontakti (on ise Eestit külastanud või on seda teinud nende lähedased); nad on informeeritud Eesti kuulumisest Euroopa Liitu; nad oskavad nimetada Eesti pealinna ning peavad Eestit pigem osaks Skandinaaviast. Sellelt osalt

taanlastelt võib esmakohtumisel kindlasti kuulda lugu, kuidas Taani Tallinna all toimunud lahingu käigus oma lipu sai. Gruppi kuuluvad eelkõige kõrgema hariduse ja meediat laiemalt tarvivad taanlased.

2. Taanlased, kelle jaoks Eesti seostub eelkõige endise Nõukogude Liidu ja Venemaaga. Neil puuduvad Eestiga isiklikud kontaktid; nad arvavad, et eestlased räägivad vene keelt ning et Eesti majanduslik areng on väga madal. See osa taanlastest pole sugugi kindel, kus Eesti asub või mis on Eesti pealinn. Ka Eesti kuulumine Euroopa Liitu tuleb neile suure üllatusena. Pidevalt ajavad nad omavahel segamini kolm Balti riiki – nende jaoks on see üks tervik. Selle grupi moodustavad peamiselt nõ. kesmised taanlased, kes elavad väikestes linnades, loevad vaid kohalikku ajalehte ning reisivad vähe.

3. Taanlased, kes ei tea Eestist mitte midagi. Eesti nime nad kuulnud ei ole ning mingit isiklikku seost selle riigiga ei oma. Selle grupi esindajaid võib kohata eelkõige väga väikestes asulates ning neid iseloomustab üldine huvipuudus end ümbritseva maailma suhtes.

Lisada tuleks veel, et taanlaste üldist suhtumist Eestisse võib kindlasti nimetada pigem positiivseks. Seda suhet võiks piltlikult iseloomustada kui suure venna käitumist väikese vennaga, keda tuleb aidata ja toetada. Kuigi taanlased ei oma ühte kindlat pilti Eestist, on nad uudishimulikud.

2.2. Ajakirjanduslik kontekst: trükimeedia Taanis

Taani on riik, mida iseloomustab väga pikk ajakirjanduslik traditsioon – esimene ajaleht ilmus juba 1634. aastal. 1849. aasta konstitutsiooniga kuulutati välja sõnavabadus, mis kehtib tänaseni.

Kuigi taanlased peavad ennast suurteks ajalehelugejateks, siis tegelikult on Taanis Põhjamaadest kõige madalam ajalehtede loetavuse näitaja inimese kohta. Varasematel aegadel ilmusid kõigis suuremates linnades nelja populaarseima partei häälekandjad, kuid televisiooni tulekuga paljud neist suleti. Nüüdseks on Taanis alles 30 päevalehte ning mitmed kohalikud lehed ja majanduslehed.

Tabel 1

Viis Taani loetavamad päevalehte 2004. aastal

Nimi	Väljaandja	Tiraaz (tuhandetes) tööpäeviti	Tiraaz (tuhandetes) pühapäeviti
Jyllands-Posten, Morgenavisen	JP/Politikens Hus A/S	158	215
Politiken	JP/Politikens Hus A/S	134	173
Berlingske Tidende	Det Berlingske Officin A/S	130	149
Ekstra Bladet	JP/Politikens Hus A/S	106	135
BT	Det Berlingske Officin A/S	101	142

Allikas: Danmarks Statistik,
<http://www.dst.dk/asp2xml/external/external.asp?title=Statistisk%20%C3%85rbog%20-%20Tabel%20107&ancestor=Vejviser&file=/pukora/pub/upload/8958/headword/dk/107.pdf&show=/pdf>

Kohalikke lehti nimetatakse Taanis *distrikblade*-teks. Viimaseid ilmub väga palju ning need on tasuta. *Distrikblade*-d finantseerivad ennast ainult reklaamirahadega. Nendes sisalduvad peamiselt kohalikud uudised ning rohkelt reklaami ja kuulutusi. Enamik *distrikblade*-dest ilmuvad kord nädalas.

1990. aastate viimasel poolel sisenesid Põhjamaade meediaturule uut sorti tasuta väljaanded. Nende taga on mitmed suurimad Põhjamaade meediakompaniid. Tasuta ajalehti jaotatakse suurlinnades viis kuni kuus korda nädalas transiidisüsteemi kaudu või lihtsalt tänaval. 2001. aastal sisenes turule *Metro* (metroXpress), millele järgnes üsna peatselt Det Berlingske Officini *Urban*. Jauert-i ja Prehn-i (2001) sõnul on viimastel aastatel Taani tasuta ajalehtede väljaandjad sisenenud ka Norra ja Rootsi turgudele. Sügisel 2001 ostis Taani kirjastaja Politiken paljud väikesed kohalikud ajalehed lõuna Rootsis.

Tükk aega oli kõige suurem Taani ajalehtede kirjastaja Det Berlingske Officin. 2003. aastal tõugati meediakompanii aga teisele kohale, sest siis ühinesid kirjastused Politiken ja Jyllands-Posten.

The Nordic Media Market 2003 väljaande autorid märgivad, et Det Berlingske Officin kirjastab nii üleriigilisi päevalehti kui ka kohalikke lehti. 2001. aastal oli Det Berlingske Officini turuosa 33% tööpäevadel ilmuvate lehtede tsirkulatsioonist ja 44% nädalavahetusel ilmuvate lehtede tsirkulatsioonist. Meediakontsernile kuuluvad *Det Berlingske Tidende*, *BT* ja Taani ainuke nädalalõpuleht *Weekendavisen*. 2001. aastal hakati väljaandma tasuta linnalehte *Urban*, mis konkureerib Metro Internationali *metroXpressiga*. Peale selle omab Det Berlingske Officin umbes neljakümme *distriktbladet*.

2003. aasta alguses ühinesid kaks Taani suurimat meediakompaniid: Aktieselskabet Dagbladet Politiken ja Jyllands-Posten A/S. Politiken tõi endaga kaasa kaks üleriigilist päevalehte: Taani suuruselt kolmanda lehe *Politikeni* ja tabloidi *Ekstra Bladet*. 2001. aastal moodustasid need kaks väljaannet kokku 19% ajalehtede kogutiraažist. Jyllands-Posten A/Si suurim ülesanne oli väljaanda Taani suurimat päevalehte *Morgenavisen Jyllands-Posten-it*.

Taani ajalehtedele iseloomuliku joonena tuleb veel ära märkida, et väga pika perioodi vältel olid kõik suurimad ajalehed otseselt soetud ühe kindla poliitilise parteiga. Alles viimase kümne aasta jooksul on see trend muutunud ning ajalehed püüavad jääda sõltumatuks parteipoliitikast. Lund (2002) väidab aga, et sellest hoolimata luuakse ajalehtede ja parteide vahel seoseid ning teatud erakonna toetajad loevad pigem siiski ühte kindlat parteiga kaudselt seonduvat väljaannet. Selline trend kehtib nii üleriigiliste kui ka kohalike lehte kohta.

2.3. Uurimisküsimused ja hüpoteesid

Käesoleva töö eesmärgiks on välja uurida, kuidas on esitanud Eestiga seonduvaid artikleid Taani suurim päevaleht Jyllands-Posten 2004. ja 2005. aasta esimese kuue kuu jooksul.

Aastate jooksul on Tartu Ülikooli ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonnas tehtud palju erinevaid pildi-uuringuid näiteks Soome, Rootsi ja Leedu meediamaaastiku kohta, kuid siamaani oli tähelepanuta jäänud üks Eesti suurimaid taasiseseisvumise järgseid toetajaid, Taani. Käesoleva uurimuse eesmärgiks on anda ülevaade sellest, kuidas kujutab Taani meedia Eestit ning milline on kahe riigi vaheliste suhete hetkeseis.

Oluline on leida vastused järgnevatele uurimusküsimustele:

1. Millised olid peamised teemad, millest Eestit kajastavates artiklites kirjutatakse?
2. Kui suurt kõlapinda leiavad valimisse kuuluvates artiklites eestlased?
3. Millises toonis Eestist kirjutatakse?
4. Millised peamised diskursused tekstides peituvad?
5. Milliseid erinevusi on võimalik näha artiklites, mis on avaldatud 2004. aasta esimese kuue kuu jooksul ja artiklites, mis on avaldatud 2005. aasta esimese kuue kuu jooksul, mil Eestist oli saanud Euroopa Liidu liige?
6. Kui tihti Eestist ja eestlastest kirjutatakse?

Ekecrantz (2004) on toonud välja neli põhjust, miks tänapäeva meedia toodab maailmapilte, mis kuuluvad minevikku. Autor toob välja neli põhjust, miks see nii võib olla.

1. ajakirjandus on ülesehitatud piiratud ja põhimõtteliselt muutumatutele diskursiivsetele praktikatele - kõik institutsioonid edenevad tõelisusel, mida nad on algatanud.
2. kollektiivsed mälestused on püsivamad kui uue informatsiooni paikapidavus – sündmused ei raputa maailmapilti nii palju, kui me seda arvame.
3. mõningad põhilised geopoliitilised faktid ja rahvusliku julgeoleku huvid jäävad samaks ning on just nendeks nurgakivideks, millest lähtuvad oma töös väliskorrespondendid. Ajakirjandus on alati olnud lähedal poliitilise eliidi huvidele.
4. rahvuslikkus on põhiline tegur, mille kaudu mõistetakse välismaist või võõramaist. Rahvusel on sealjuures kahekordne mõju: selle kaudu

defeineeritakse, kes oleme „meie” ning seejärel kasutatakse rahvust kui raamistikku „nende” interpreteerimiseks ja stereotüpitseerimiseks.

Seega võib eeldada, et pilt mille loob tänane Taani meedia Eestist, ei erine märgatavalt pildist, mis loodi viis aastat tagasi. Kuid oluline on välja selgitada, millisena kujutatakse tekstides eestlast (kas teda samastatakse taanlasega või tuuakse pigem välja erinevusi kahe rahvuse vahel), kuidas suhtuvad Eestisse Taani väliskorrespondendid (selle kohta on võimalik teha järeldusi analüüsidest Eestit kajastavate artiklite teemasid) ning kui palju tõstetakse artiklites esile Eesti ja Taani ajaloolisi suhteid ning samas millised määral mainitakse lugedes Eestit kui endist Nõukogude Liidu liiget.

Lähtudes Eesti ja Taani suhete ajaloolisest taustast ja hetkeseisust ning Eestis viimasel aastakümnel toimunud muudatustest, mille lõpptulemuseks oli liitumine Euroopa Liiduga tõstatan järgnevad tööhüpoteesid:

1. Eesti leiab peamiselt kajastamist välispoliitika vallas, Eestist kirjutatakse kui abivajavast väikevennast.
2. Eestlased ja Eesti venelased on artiklite peamised tegelased. Seoses artiklite erinevate teemadega võib varieeruda, kas eestlaste ja taanlaste vahel tuuakse pigem välja sarnasusi või rõhutatakse erinevusi .
3. Eestist kirjutatakse pigem positiivses kui negatiivses, kuid üleolevas toonis. Artiklites kajastatakse teemasid, kas ja kuidas oleks Eestil võimalik Taanilt õppida.
4. Rohkem artikleid hakkas ilmuma Eesti Euroopa Liiduga liitumise järgselt. Samuti muutus positiivsemaks artiklite toon, kuna Eesti on poliitiliselt Taanile lähemale liikunud.

3. Metoodika

3.1 Kontentanalüüs

Kontentanalüüsi näol on tegemist vanima, tuntuima ja enim kasutatud sotsiaalteadusliku tekstianalüüsi meetodiga.

Krippendorff (1981) väidab, et kontentanalüüs on uurimistehnika andmete põhjal konteksti kohta täpsete ja põhjendatud järelduste tegemiseks. Kontentanalüüs annab seega uuritavast nähtusest teatud üldplaani.

Lauk (1995) lisab, et sisuanalüüs ehk kontentanalüüs on kõige üldisemalt võttes uurimistehnika kommunikatsiooni sisu objektiivseks, süstemaatiliseks ja kvantitatiivseks uurimiseks ning analüüsimiseks.

Lauk (1995) selgitab, et sisuanalüüsi kasutatakse vähemalt neljal eesmärgil:

1. kommunikatsiooni sisu kirjeldamiseks
2. kommunikatsiooni sisu põhjal otsustuste tegemiseks teabeallika kohta
3. kommunikatsiooni sisu abil mingite teiste tegelikkuse nähtuste kirjeldamiseks või seletamiseks
4. lähtepunktina edasistes auditooriumi uuringutes.

Algselt viitas termin “kontentanalüüs” nendele meetoditele, mis keskendusid otseselt ja selgelt teksti sisu mõõdetavatele aspektidele (Titscher et al 2000). Järgnevalt laiendati mõistet selliselt, et see käiks kõigi protseduuride kohta, mis käsitlevad kategooriaid, kuid mille ülesandeks on koguseliselt neid kategooriaid väljendada läbi kategooriate esinemissageduste väljatoomise.

Mayring (2000) toob välja neli kõige olulisemat kontentanalüüsi aspekti:

1. materjali sobitamine kommunikatsiooni mudelisse: tuleb kindlaks määrata, milliseid järeldusi teha ja kelle kohta need käivad: kommunikatoori,

- tekstis tootmise olukorra, sotsiaalkultuurilise taustsituatsiooni, teksti enda või sõnumi efekti kohta.
2. analüüsi reeglid: materjali tuleb analüüsida samm-sammult järgides reegleid ning jagades materjali kontentanalüüsi ühikuteks.
  3. kategooriad kui analüüsi kese: teksti tõlgendamise aspektid kategoriseeritakse vastavalt uurimisküsimustele.
  4. usaldusvärsuse ja paikapidavuse kriteerium: protseduuril peab olema kõigile arusaadav, et tulemusi võrrelda teiste uurimustega ning et kontrollida tulemuste usaldusvärsust.

Kontentanalüüsi kasutatakse Titscher et al (2000) sõnul alati, kui on oluline kommunikatiivne sisu ja on võimalik formuleerida kategooriate süsteem või kui analüüs on huvitav vaid teksti sõnavarast.

Kuid samas lisab Lauk (1995), et sisuanalüüsi puhul pole täielik objektiivsus võimalik, kuivõrd valiku kriteeriumid ja kategooriate süsteemi koostab uurija enamasti ise.

3.1.1. Üldkogum ja valim

Käesoleva kontentanalüüsi objektiks olevate tekstide üldkogumi moodustavad väljaandes Jyllands-Posten perioodil 1. jaanuar 2004 kuni 1. juuli 2004 ning 1. jaanuar 2005 kuni 1. juuli 2005 ilmunud artiklid, mis käsitlevad Eestit.

Seoses analüüsi läbiviimise ajaga (juuli 2005) ning Eesti liitumisega Euroopa Liiduga 1. mail 2004. aastal on valitud vaadeldavateks perioodideks 2004. ja 2005. aasta esimesed kuus kuud. Kuna tegu on kahe perioodiga, siis on erinevusi tulemuste osas huvitav võrrelda.

Artiklite leidmisel kasutati vaadeldava ajalehe otsingumootorit, kasutades märksõnu "Estland" (Eesti) ja "estisk" (eestlane).

Valim on moodustatud viisil, kus otsitavad märksõnad esinevad artikli pealkirjas või artikli esimeses lõigus. Vastasel korral oleks valimisse sattunud mitmeid artikleid, kus Eestit on mainitud vaid korra ja seda äärmiselt teisejärgulises kontekstis. Tekstisises sõnaotsingu varal on väljajäetud ka artiklid, milles ei leidu otsisõna ning mis ilmusid otsingu tulemusse ilmselt otsingumootori vea tõttu.

Ajalehest Jyllands-Posten leidsin määratud ajavahemikul 70 ülalpool nimetatud kriteeriumitele vastavat artiklit. Seega moodustas valimi kokku 70 artiklit.

Käesolevas analüüsis on valimisse hõlmatud vaid Taani suurim päevaleht seetõttu, et ka teiste suuremate väljaannete kaasamiseks poleks jätkunud ajaressursse. Samuti jäävad vaatluse alt välja raadio ning televisioon. Seetõttu tuleb uuringu tulemustesse suhtuda viisil, mil ei saa teha suurimaid üldistusi ja järeldusi kogu Taani meediamaastiku teemasepuutuva sisu kohta.

3.1.2. Kodeerimisjuhend

Käesoleva uurimuse analüüsiühikuks on artikkel. Kodeerimisel liigitatakse artikkel iga kategooria puhul ühte alamkategooriasse. Analüüsi alla võetakse ainult sõnaline tekst, sellest jäetakse välja fotod, diagrammid ja muud võimalikud mittesõnalised täiendused artikli juures.

Kuna käesoleva analüüsi teostas ainult üks kodeerija, siis ei olnud võimalik stabiilsust kontrollida. Küll aga teostas autor proovikodeerimise, mille eesmärgiks oli 15 kategooria põhjal kontrollida kodeerimislehe reliaablust. Peale selle kontrollis kodeerija reliaablust samade artiklite kodeerimisel teatud aja möödudes.

Tunnused jaotas autor kolme suuremasse kategooriasse. Need on artikli üldine iseloom, artikli sisu üldisem iseloom ja Eesti teema artiklis. Esimene kategooria sisaldab üldiseid andmeid artikli kohta; teine kategooria iseloomustab tegelasi, artikli fookust jne; ning kolmas kategooria baseerub Eesti ja eestlaste kujutamisel valimisse kuuluvates artiklites.

Kontentanalüüsil kasutatud kategooriad olid järgmised:

- Artikli tüüp
- Teematika
- Tegelased
- Tegelase rahvus
- Hinnang
- Emotsionaalne varjund

Artikli tüübi kategooria jagunes 10ks. Uudiseks kodeeriti artiklit, mis vastasid Pulleritsu (1997) poolt kirjeldatud kriteeriumistele: 1. värskus 2. geograafiline lähedus 3. mõjukus 4. konfliktsus 5. erakordsus 6. ja päevakajalisus. Uudis pidi kodeerimisel vastama vähemalt neljale eelpool mainitud kriteeriumile.

Intervjuuks kodeeriti need artiklid, mis oli küsimus-vastus vormis üles ehitatud ning põhifookuses oli intervjuueritav.

Kommentaariks või arvamuseks kodeeriti artiklid, mille puhul oli tegemist ajakirjaniku või ajalehe toimetusest väljaspool seisva eksperdi isikliku arvamuse avaldusega.

Reportaazi alla kodeeriti need artiklid, mis kirjeldasid mingit sündmust ja kus ajakirjanik ise oli käinud kohapeal.

Juhtkirja alla kuulusid need artiklid, mis kajastasid Jyllands-Posteni toimetuse seisukohti.

Olemuslugude (feature) alla liigitati lood, mida Pullerits (1997) kirjeldab kui pikemaid lugusid inimestest või elust, kus esineb story ja mis peavad edastama fakte.

Laiendatud infolugudeks kodeeriti need artiklid, mis olid laiendatud uudislood, st pikemad ja põhjalikumad kui tavalised uudised.

Retsensioonide ja arvustuste hulka liigitati lood, mis kajastasid kahe riigi kultuurielu, sinna hulku kuulusid artiklid ilmunud tõlkekirjandusest, külalisetendustest jms.

Harivate lugude ja populaarteaduslikke artiklite hulka kuulunud artikleid iseloomustas põhjalikkus ja suur maht.

Lisaks sellele oli lisatud kategooria muu, kuhu kuulusid artiklid, mida polnud võimalik mujale liigitada.

Artikli teema kategooria alla kuulus 13 alateemat. See kategooria määras kindlaks, millises ajaleherubriigis Eesti teemalisi lugusid avaldatakse. Kategooria moodustasid teemad nagu välismaa, siepoliitika, majanduselu, kultuurielu, haridus, teadus, sotsiaalsfäär, kuritegevus, sport, loodus, turism, kuninglik perekond ja muu.

Artiklis esinevate tegelasteks olid need inimesed või institutsioonid, kes kajastatavas sündmuses või teemas osalesid/olid osalenud. Siia hulka kuulusid Eesti riik või Eesti riigi esindaja, Taani riik või Taani riigi esindaja, Eesti etniline grupp või selle esindaja, Taani etniline grupp või selle esindaja, Eesti erakond või selle esindaja, Taani erakond või selle esindaja, Eesti ametiasutus või selle esindaja, Taani ametiasutus või selle esindaja, Eesti ettevõtjad, Taani ettevõtjad, rahvusvaheline organisatsioon, Eesti üksikisik, Taani üksikisik, Balti riigid, Euroopa Liit, tegelane puudub, muu. Eraldi kodeerisin ka tegelase rahvuse.

Artikli hinnang Eesti kohta või **tegelase hinnang Eesti kohta** jagunes neljaks: positiivne, neutraalne, negatiivne ja hinnang puudub.

Pealkirja emotsionaalne varjund jagunes viite alarühma:

1. positiivne, kiitev – sinna liigitati artiklid, mille pealkiri või üldine toon olid Eesti suhtes positiivsed. Näiteks „Õpime Eestilt”.
2. kriitiline, ründav – arvustavad pealkirjad. Näiteks „Segadusse aetud venelased”.
3. kõmuline, draamaatiline – sündmuse tähtsust rõhutavad pealkirjad. Näiteks „Maksurevolutsioon tuleb Eestist”.

4. Neutraalne – pealkirjad, mis ei kandnud mingit emotsionaalset laengut, erapooletud ja suhtumiseta pealkirjad. Näiteks „Talsinki edasi-tagasi”.
5. Muu- kõik pealkirjad, mida polnud võimalik mujale liigitada.

Artiklite emotsionaalne varjund jagunes nelja alarühma:

1. positiivne, kiitev – „Eestlased on oodanud kannatlikult. Nad on olnud tänulikud ja ebatavaliselt õpihimulised. Me oleme neile saatnud konsultante kõigisse eluvaldkondadesse. Me oleme eestlastele rääkinud, kuidas nad peaksid kujundama oma miljööpoliitika, kuidas nad peaksid tegema esimest, teist ja kolmandat. Kuid tänaseks on eestlased jõudnud nii kaugele, et nad võivad ka meile üht-teist õpetada.” (Jyllands-Posten, „Õpime Eestilt”, 12. märts 2004).
2. kriitiline, ründav – „Eestlased peavad aru saama, et Eestis elavad venelased ei ole terve nõukogude reziimi poolt sooritatud kuritegude eest vastutavad patuoinad.”(Jyllands-Posten, „Segadusse aetud venelased”, 03. mai 2005).
3. kõmuline, draamatiline – „Eesti välisminister Kristiina Ojuland peab tagasi astuma, kuna kaduma on läinud peaaegu 100 väga salajast riigidokumenti.” (Jyllands-Posten, „Minister peab tagasi astuma”, 9. veebruar 2005)
4. neutraalne – „Skype, maailmale teejuhiks olev interneti telefonifirma, millel on 32,6 miljonit kasutajat, kes saavad interneti vahendusel tasuta rääkida, on sisseeadnud poole oma töötajaskonnast Eesti pealinnas, Tallinnas.” (Jyllands-Posten, „Skype kasvab Tallinnas”, 02. mai 2005).

3.2. Kvalitatiivne sisuanalüüs

Kontentanalüüsi käigus lugusid kodeerisid selgus, et selge emotsionaalse hinnanguga lugusid esines valimis vähe. Selleks, et välja tuua lugude temaatika, oli vajalik sooritada ka kvalitatiivne sisuanalüüs. Kontentanalüüsi käigus oli küll võimalik kindlaks määrata pealkirja või teksti üldine toon, kuid erinevate käsitusviiside väljatoomiseks oli oluline sooritada kvalitatiivne analüüs. Kontentanalüüsi käigus selgus, et enamik lugusid on pigem neutraalses toonis kirjutatud. Kvalitatiivne analüüs aitab esile tõsta just need vähesed artiklid, mille tugev hinnangulisus on lugejale kindlasti meeldejäävam kui suur hulk neutraalseid artikleid.

Kontentanalüüs aitab välja selgitada, millised on lugude teemad, omadused ja hinnangud, kuid oluline on vaadelda, millises kontekstis need esinevad. Kvantitatiivne analüüs ei võimalda uurida, milliste vahenditega ja keelekasutusega pilt Eestist erinevatest artiklites konstrueeritakse ning seetõttu pidas autor vajalikuks tekste analüüsida ka kvalitatiivset meetodit kasutades.

Kui sisuanalüüs annab Vihalemma (2001) sõnul nõ „suure plaani”: näitab muutusi ajas, teatud teemade, autorite vms esinemist/ mitte esinemist suure hulga tekstide puhul – näiteks mitmete erinevate väljaannete ja mitmete aastate puhul, siis kvalitatiivne tekstianalüüs täpsustab sisuanalüüsi tulemusi.

Schwandt (1992) leiab, et kvalitatiivne sisuanalüüs on püü andmetest aru saada, neid tõlgendada või teoretiseerida. See on nii kunst kui ka teadus, mis võetakse ette kasutades erinevaid protseduure, mis võimaldavad andmete ja ideede vahel edasi-tagasi liikuda. Kvalitatiivne sisuanalüüs hõlmab andmete organiseerimist, redutseerimist ning kirjeldamist; andmete põhjal järelduste tegemist või nende tõlgendamist; ning nende tõlgenduste põhjendamist.

Kvalitatiivne tekstide sisuanalüüs tähendab Vihalemma (2001) sõnul materjali struktureerimist, variatiivsuse kirjeldamist ning üldistuste tegemist, tugenides üksikkoodide või nende omavahelisel kombinatsioonil saadud konstruktsioonide/tüüpide alla koondatud tekstilõikude interpretatsioonile.

Kvalitatiivuuringutes rakendatakse Vihalemma (2001) sõnul tavaliselt eesmärgipärast valikut, mis võimaldab täpsemalt uurida konkreetset tekstide rühma.

Kvalitatiivse analüüsi kaasamiseks antud uurimistööse oli kaks põhjust. Esiteks selgus proovikodeerimise käigus, et selgelt hinnangulisi artikleid oli vähe ning kasutades ainult kvantitatiivseid meetodeid võib oluline osa analüüsist seetõttu kaduma minna. Kvalitatiivse analüüsi abil on võimalik välja tuua ühe konkreetse artikli, mille mõju võib olla suurem kui kümnel neutraalse hinnanguga Eesti teemalisel lool.

Teiseks saab kvalitatiivse analüüsi läbi välja tuua artiklite konteksti. Kvalitatiivne sisuanalüüs võimaldab uurida, milliste keeleliste vahendite abiga luuakse tekstides Eesti pilti.

Kvalitatiivse analüüsi läbiviimisel kasutas uurija 30 artiklit, mis kõige paremini iseloomustasid vastavat käsitusviisi. Artiklid on seega kvalitatiivse sisuanalüüsist lähtuvalt jagatud erinevate käsitusviiside vahel.

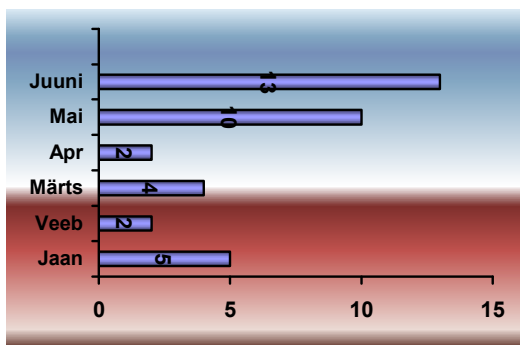
4. Tulemused

4.1 Kontentanalüüsi tulemused

4.1.1 Artiklite esinemissagedus

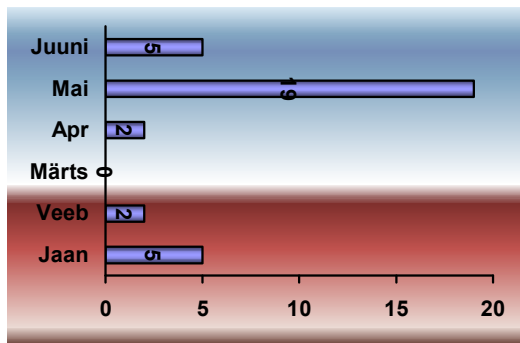
Kokku moodustasid valimi 70 artiklit, millest 37 ilmusid perioodil 1. jaanuar 2004 kuni 1. juuli 2004. Perioodil 1. jaanuar 2005 kuni 1. juuli 2005 ilmus seega 4 artiklit vähem, see tähendab 33 artiklit.

Järgmine graafik illustreerib artiklite ilmumissagedust aastal 2004 kuude lõikes.

Joonis 4.1 Artiklite ilmumissagedus 2004. aasta jaanuarist juulini kuude lõikes.

Mõlemal valitud perioodil on arvukalt artikleid avaldatud mai kuus, mida on võimalik näha ka järgnevalt, 2005. aastat iseloomustavalt graafikult.

Joonis 4.2 Artiklite ilmumissagedus 2005. aasta jaanuarist kuni juulini kuude lõikes.

Artiklite ilmumiskuupäevi jälgides selgub, et seonduvalt sündmustega Eestis (näiteks Euroopa Liiduga liitumine) või seonduvalt Jyllands-Posteni korrespondentide viibimisega Eestis on mõnel päeval Eesti teemalisi artikleid sama autori sulest ilmunud mitmeid - näiteks 1. mail 2004 ilmus viis lugu. Samuti ilmus 2005. aasta

mai esimese nädala jooksul ühe autori poolt kirja panduna kokku 12 Eesti teemalist artiklit.

Üldiselt võib täheldada, et suve lähenedes kasvas Jyllands-Postenis Eesti teemaliste artiklite arv, mis tulenes muuhulgas ka nelja turismiteemalise artikli avaldamisest.

Üllatavalt suureks osutus Eesti teemat käsitlevate artiklite arv kokku: 12 kuu jooksul 70 artiklit, mis tähendab kuus keskmiselt ligi kuus lugu. Peale selle ilmus Jyllands-Postenis suur hulk selliseid artikleid, kus Eestit mainitakse põgusalt ning mis seetõttu antud uurimistöö valimist välja jäid.

4.1.2 Artiklite autorid

Artiklite autoreid on vastavalt lugude arvule üsna palju. Eraldi võiks välja tuua kolm autorit, kes on kirjutanud mitu Eesti teemalist artiklit, mille sisust lähtudes võib arvata, et ajakirjanikud on Eestit isiklikult külastanud.

Pierre Collignol on kirjutanud kolm valimisse kuuluvast artiklist, mis ilmusid 3. mail 2004, 1. mail 2004 ja 30. märtsil 2004. Kõigi artiklite teemaks oli Eesti liitumine Euroopa Liiduga.

Järgmise autorina tooksin välja Kristian Halskovi, kelle kirjutatud on neli 29. jaanuaril 2004. aastal ilmunud artiklit. Lood käsitlevad Eesti majandus-, sotsiaal- ja kultuurielu, millega autor on Eestis viibides lähemalt tutvunud.

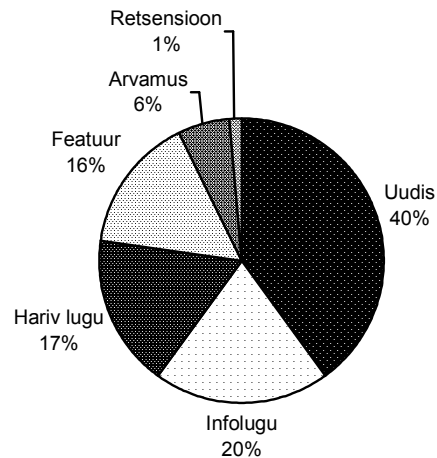
Kõige arvukamalt Eesti teemalisi artikleid on kirja pannud Kim Hundevadt: kokku 11. Artiklid ilmusid perioodil esimene kuni kuues mai 2005. Enamik ajakirjaniku eelpool nimetatud lugudest käsitlevad Eesti majanduselu – eelkõige maksusüsteemi ning neid Eesti ühiskonna aspekte, millest taanlased midagi õppida võiksid. Seejuures on Hundevadti hoiak Eesti suhtes kõigis kirjutatud artiklites äärmiselt positiivne.

Kuna ajakirjanikud on Eestis viibinud vaid teatud lühikese perioodi vältel, siis esines nähtus, mil näiteks ühe nädala jooksul ilmus iga päev sama autori sulest pärit

kirjatükk Eesti kohta. Loomulikult mängib Eesti pildi kujunemisel suurt rolli ajakirjaniku suhtumine Eestisse. Valimisse kuuluvate artiklite autorid kirjutasid Eestist kas neutraalses või pigem positiivses toonis.

4.1.3 Artiklite tüübid

Valimi moodustasid peamiselt uudised, seejärel laiendatud infolood (mille all pean silmas laiendatud uudislugusid), harivad lood (mis sarnanesid populaarteadusliku artikliga), olemuslood, arvamusartiklid ja arvustused. Artiklite tüüpide esinemist iseloomustab järgnev graafik.

Joonis 4.3 Artikleid iseloomustanud tüübid.

Uudiste kõige suurem osakaal temade hulgas oli oodatav tulemus, üllatavalt palju kasutasid Taani ajakirjanikud aga artikli tüüpi, mida käesolevas uurimustöös nimetatakse laiendatud infolooks. Hariva loo žanr käis peamiselt nende artiklite kohta, mis käsitlesid Eesti ajalugu või ka pikemaid artikleid maksusüsteemist. Featuuride hulka kuulusid mõned turismiteemalised ning samuti mõned artiklid majandusvallast ja kultuurist.

4.1.4 Artiklite teemad

Kõige rohkem artikleid kirjutati valitud perioodil Eesti majanduselu kohta. Majandusteemale järgnesid välismaa (välispoliitika), sport ja kultuurielu. Teemade esinemissagedust iseloomustab järgnev tabel.

Tabel 2

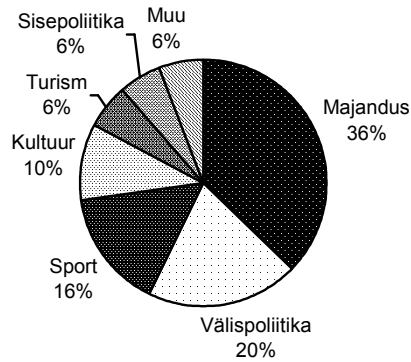
Artiklite teemade esinemine kuude lõikes

	Majandus	Välispol	Sport	Kultuur	Turism	Sisepol	Muu	Loodus	Sotsiaal	Kokku
Kokku	26	14	11	7	4	4	2	1	1	
jaan.04	2	0	0	3	0	0	0	0	0	5
veebr.04	2	0	1	0	0	0	0	0	0	3
märts.04	1	2	0	1	0	0	0	0	0	4
apr.04	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2
mai.04	1	3	1	0	1	3	0	1	0	10
juuni.04	2	1	7	1	0	0	2	0	0	13
jaan.05	4	0	0	1	0	0	0	0	0	5
veebr.05	0	1	0	1	0	0	0	0	0	2
märts.05	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
apr.05	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2
mai.05	11	6	0	0	0	1	0	0	1	19
juuni.05	0	1	2	0	2	0	0	0	0	5

Üllatav tulemus oli selles uurimistöös osas suur majandusteemaliste artiklite osakaal. Oleks võinud arvata, et enamik Eestit käsitlevaid artikleid kuuluvad pigem välispoliitika ja mõned ka kultuuri teema alla. See tulemus on kindlasti seotud faktiga, et Jyllands-Posten panebki suuremat rõhku just majandusteemaliste artiklite avaldamisele.

Spordi teemaliste artiklite osakaal oli tingitud jalgpallile keskenduvatest lugudest, sest lähenemas oli Eesti- Taani vaheline kohtumine. Rohkem oleks tulemustesse oodanud turismi teemalisi artikleid, sest paljudele taanlastele on Eesti veel avastamata maa, mis asub üsna lähedal ja mida seovad Taaniga ajaloolised mälestused.

Järgmine graafik illustreerib artiklites käsitletud teemasid kahte perioodi kokku arvates.

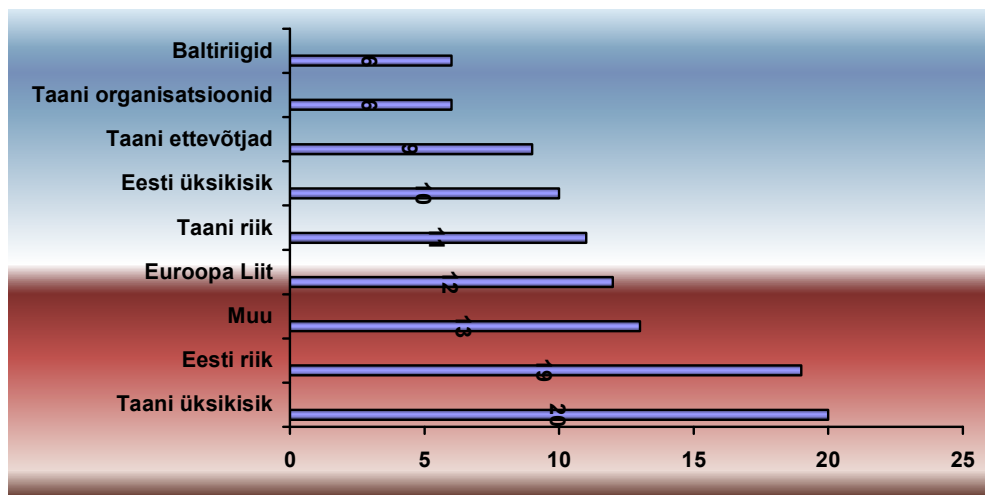

Joonis 4.4 Populaarsemad teemad kokku

4.1.5 Artiklite tegelased

Kõige rohkem valimisse kuuluvates artiklites esinenud tegelasteks olid Taani üksikisikud, Eesti riik või selle esindajad, kategooria muu (mille moodustasid peamiselt USAst ja Venemaalt pärit tegelased), Euroopa Liit, Taani riik või selle esindajad, Eesti üksikisikud, Taani ettevõtjad, Baltiriigid ja Taani organisatsioonid.

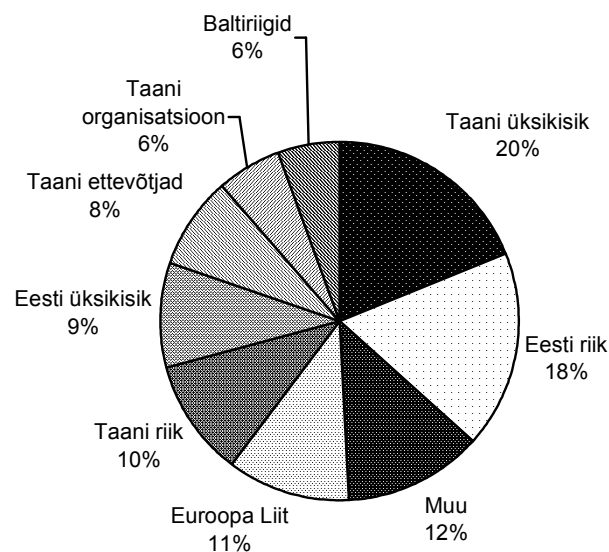
Tegelaste esinemist artiklites iseloomustab järgnev graafik.

Joonis 4.5 Tegelased valimisse kuuluvates artiklites

Jylland-Postenis avaldatud Eesti teemaliste artiklite kõige sagedamini esinevaks tegelaseks olid Taani üksikisikud, kelle hulka kuuluvad ka majanduseksperdid. Taani üksikisikutest tegelasi oli artiklites arvukalt seetõttu, et sinna rühma kuulusid sportlased. Oodatava tulemusena võib aga käsitleda seda, et suur hulk tegelasi kuulusid kategooriasse “Eesti riik või Eesti riigi esindaja”. Selles kategoorias olid kõik valitsuse liikmed. Kategooria “muu” moodustasid peamiselt Venemaa ja Ameerika Ühendriigid ning nende esindajad.

Olulist rolli tegelaste hulgas mängivad ka Taani ettevõtjad ja organisatsioonid, mis olid tegelasteks peamiselt majandusteemalistes artiklites, mis keskendusid Taani firmade laienemisele Eestisse, kuid ka kahe maksusüsteemi võrdlusele.

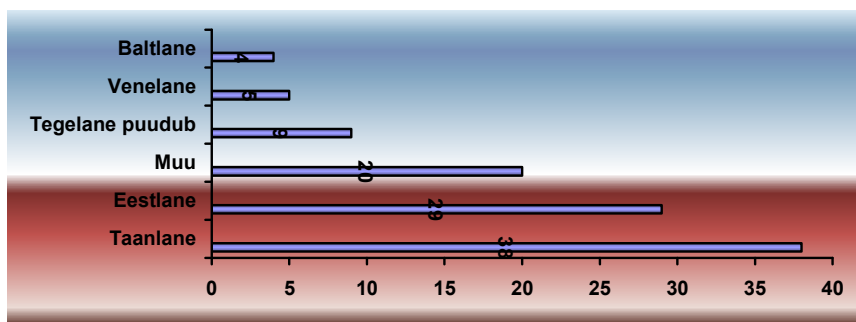

Joonis 4.6 Valimis esinenud tegelased

Küllalt palju esines valmis selliseid artikleid, kus käsitleti Eestit, Lätit ja Leedut ühtse tervikuna ehk Baltimaadena. Samuti esines artikleid, kus Eesti mängis rolli seoses Euroopa Liidu liikmelisusega ning kus peamiseks tegelaseks oligi Euroopa Liit ja selle liikmesriigid.

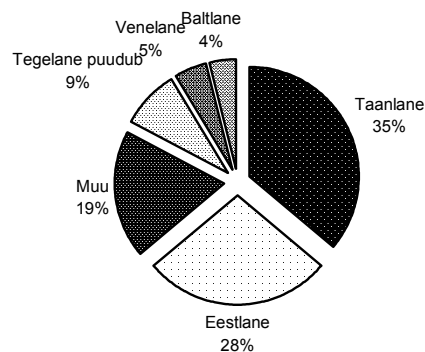
4.1.6 Tegelaste rahvus

Kõige suurem osa tegelastest olid taanlased, millele järgnesid eestlased. Küllalt paljude tegelaste rahvus läks kategooria “muu” alla, mille moodustasid Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikud (välja arvatud Eesti ja Taani) ning Ameerika Ühendriikide kodanikud. Üheksas artiklis tegelane puudus. Väike osa artiklite tegelastest kuulusid Baltimaade kodanike ehk “baltlaste” (välja arvatud Eesti) ning venelaste hulka.

Joonis 4.7 Artiklis esinenud tegelaste rahvused

Taanlastest tegelaste suur osakaal on oodatav tulemus lähtudes sellest, et kategooria “Taani üksikisik”, “Taani ettevõtjad”, “Taani riik” ja “Taani organisatsioonid” alla liigitus suur hulk artikleid. Kategooria “tegelane puudub” moodustasid need artiklid, mis liigitusid žanri “arvamus” alla.

Joonis 4.8 Artiklis esinenud tegelaste rahvused

4.1.7 Artiklite ja tegelaste hinnang Eesti kohta

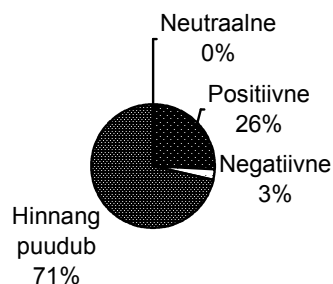
Valimi moodustanud artiklitest ja nendes esinenud tegelastest suuremal osal puudus hinnang Eesti kohta. Ligi üks neljandik artiklitest ja tegelastest omasid Eesti suhtes positiivset hinnangut. Negatiivseid ja neutraalseid hinnanguid esines kogu valimis vähem kui kümne protsendi ulatuses.

Tabel 3

Kokkuvõte artiklite hinnangutest Eesti kohta

Hinnang	2004	2005
Positiivne	12	17
Neutraalne	3	1
Negatiivne	0	2
Hinnang puudub	22	13

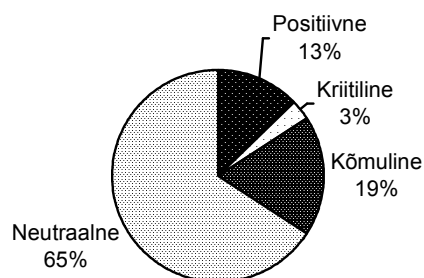
Kui artiklite osas puudus hinnang täpselt pooltel valimisse kuuluvatest lugudest, siis tegelaste puhul oli vastav näitaja veelgi suurem. Samuti puudusid valimist neutraalse tegelaste hinnanguga artiklid.

Joonis 4. 10 Kokkuvõte tegelaste hinnangutest Eesti kohta

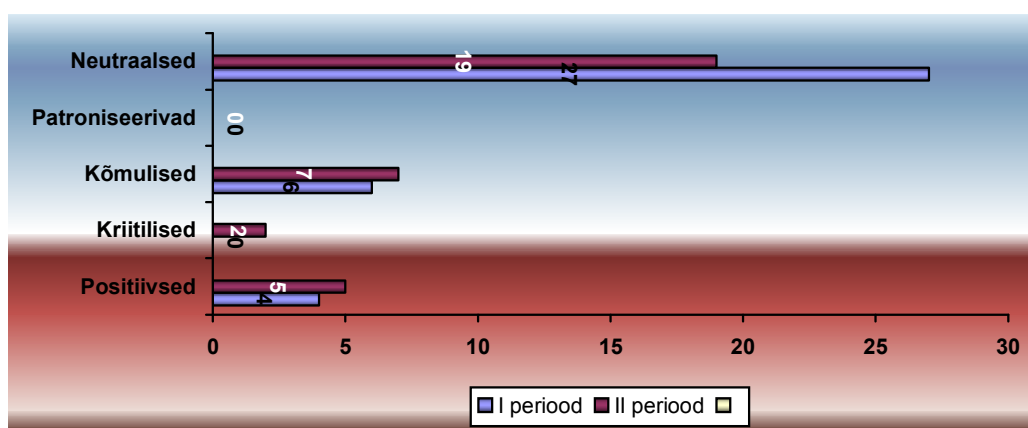
4.1.8 Pealkirjade emotsionaalsed varjundid

Kõige enam kuulus valimisse neutraalse pealkirjaga artikleid, mis tõenäoliselt kuulusid uudisežanrissse. Peaaegu samas koguses esines positiivseid ja kiitvaid pealkirju ning kõmulisi ja dramaatilisi pealkirju. Patroniseerivate ning kriitiliste ja ründavate pealkirjade osakaal valimis oli äärmiselt väike.

Joonis 4.11 Kokkuvõtte pealkirjade emotsionaalsetest varjunditest

Kahte perioodi omavahel võrreldes pole võimalik täheldada suuri erinevusi, tulemused on omavahel üsna sarnased.

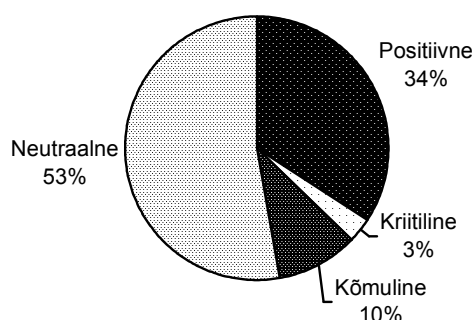
Joonis 4.12 Kokkuvõtte pealkirjade emotsionaalsetest varjunditest kahte perioodi võrreldes

Kuna valimisse kuulus suur hulk majandus- ja finantsteemalisi artikleid ning uudiseid, siis see võib olla põhjuseks neutraalsete pealkirjade suurele osakaalule tulemustes.

4.1.9 Artiklite emotsionaalsed varjundid

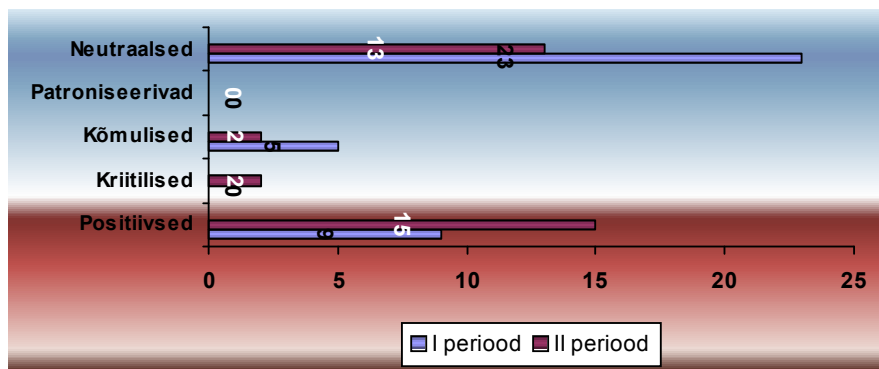
Kõige rohkem esines antud valimis neutraalseid artikleid, mis oli oodatav tulemus. Üllatav oli aga, et negatiivse alatooniga lugusid esines kogu valimis vaid kaks. Küllalt palju oli positiivseid ja kiitvaid Eesti teemalisi artikleid.

Joonis 4.13 Kokkuvõte artiklite emotsionaalsetest varjunditest

Esimese (aasta 2004) ja teise (aasta 2005) perioodi tulemuste vahel on üsna suured erinevused ja seda just positiivsete artiklite kategoorias. Kui perioodil 1. jaanuar kuni 1. juuli 2004 ilmus Taani suurimas päevalehes 9 positiivset ja kiitvat lugu Eesti kohta, siis perioodil 1. jaanuar kuni 1. juuli 2005 ilmus artikleid peaaegu kaks korda rohkem, kokku 15. Selle võrra vähenes teisel perioodil neutraalsete lugude osakaal valimis. Seega võib oletada, et Eesti liitumisel Euroopa Liiduga oli siiski teatud seos positiivsete artiklite suurenemisega. Eesti lähenes Taanile nii majanduslikult kui poliitiliselt.

Nii pealkirjade kui ka artiklite emotsionaalses varjundis ei esinenud patroniseerivat tooni, eelkõige suhtuti Eestisse neutraalselt või kiitvalt ja positiivselt.

Joonis 4.14 Kokkuvõtte artiklite emotsionaalsetest varjunditest kahte perioodi võrreldes

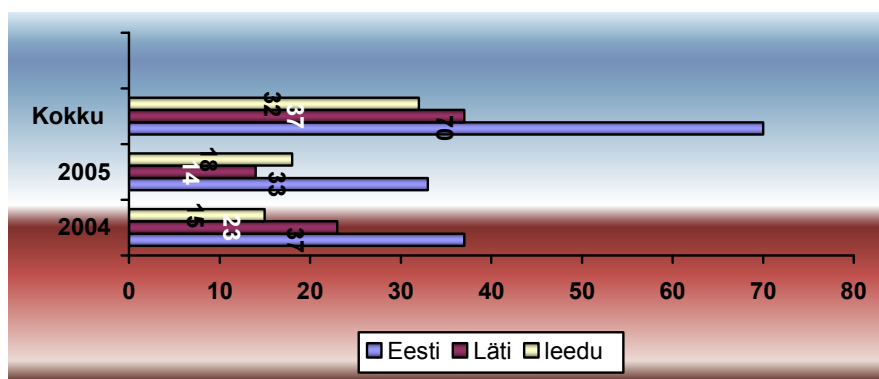
4.1.10 Võrdlus Läti ja Leeduga

Võrdluseks Eesti teemat puudutavate artiklite esinemissagedusele toon välja samal perioodil samas väljaandes ilmunud Läti ja Leedut puudutavad artiklid.

Läti teemalisi artikleid ilmus väljaandes Jyllands-Posten perioodil 1.jaanuar 2004 kuni 1. juuli 2004 kokku 23. Leedu teemalisi artikleid ilmus sama perioodil 15.

Perioodil 1. jaanuar 2005 kuni 1. juuli 2005 ilmus Jyllands-Postenis 14 Läti teemalist ja 18 Leedu teemalist artiklit.

Kokku ilmus kahel perioodil Läti teemalisi artikleid 37 ja Leedu teemalisi artikleid 32. Eestit puudutavaid artikleid ilmus samal perioodil peaaegu kaks korda rohkem ehk 70. Artiklite esinemissagedust illustreerib järgnev graafik:

Joonis 4. 15 Artiklite esinemissagedus kolme riigi lõikes.

Sealjuures vajab kindlasti märkimist fakt, et Lätit ja Leedut puudutavate artiklite hulgas oli mitmeid „kriminaalseid” lugusid, mis Eesti valimist puudusid. Näiteks ilmus 21. mail 2005 Jyllands-Postenis artikkel pealkirjaga „Alarm Ida-Euroopa lapsevaraste pärast” („Alarm over østeuropæiske børneytve”). Artikkel hoiatab taanlasi Lätist pärit inimkaubitsejate eest. 27. aprillil 2005 ilmus artikkel pealkirjaga „Leedu kamp süüdimõistetud Rinkobingus toimunud varguse eest” („Litauisk bande dømt for røverier Ringkøbing”).

Lätit ja Leedut puudutavate artiklite arv oli väiksem ning valimisse kuulus palju üldpoliitilisi artikleid, kus peategelastena ei esinenud mitte Läti või Leedu iseseisvalt, vaid pigem mainiti neid ühe osana Baltimaadest, uutest Euroopa Liidu riikidest või Ida-Euroopast. Näited sellistest artiklitest on 16. veebruaril 2004 ilmunud artikkel „Uued Euroopa Liidu riigid ahvatlevad madalate maksudega” („Nye EU-lande frister med lav skat”) või 27. aprillil 2005 avaldatud lugu pealkirjaga „Taani firmad valivad Ida-Euroopa” („Danske virksomheder vælger Østeuropa”).

Küllalt palju artikleid ilmus Läti ja Leedu valimis Taani firmade kohta, kes antud riikides tegutsevad. Näiteks 4. märtsil 2005 ilmunud artikkel „Plastmassivabrik Lätis suureneb” („Plastfabrik vokser i Letland”), mis kajastab Taani firma Meta-Plast suurepäraseid arenemisvõimalusi Lätis. Leedu kohta avaldati artikkel näiteks 7. jaanuaril 2005 pealkirjaga „SAS plaanib kokkuostu Leedus” („SAS overvejer opkøb i Litauen”).

Seega võib kokkuvõtvalt öelda, et Lätist ja Leedust kirjutatakse vähem – vaatlusalusel perioodil siis vastavalt 37 ja 32 artiklit. Samuti vajab märkimist fakt, et uurides, milliseid artikleid kirjutab Jyllands-Posten neist kahest riigist, tuleb välja, et ilmub ka kriminaalseid uudiseid, mis Eesti valimist täielikult puudusid.

Läti statistikaameti andmete kohaselt oli Taani nii 2004. kui ka 2005. aastal suurimate eksportriikide edetabelis seitsmendal kohal.

Leedus aga on statistikaameti andmete kohaselt Taani ja Rootsi üsna võrdselt suurimad välisinvestorid. Leedu statistikaameti andmete kohaselt oli Taani 2003. aastal Leedu kaubanduspartnerite seas nii eksport- kui importmahu alusel seitsmendal kohal.

Seega on Leedu ja Taani, kuid ka Läti ja Taani väga olulised majanduspartnerid. Eelpool toodud näitajate alusel võib väita, et Taanile on Läti ja Leedu siseturud olulisemad kui Eesti turg. Taani on Eesti välisinvestorite seas alles seitsmendal kohal ning Eesti majandus- ja kommunikatsiooni ministeeriumi andmete kohaselt oli Taani 2004. aastal Eesti kaubanduspartnerite seas ekspordimahu alusel 10. kohal ja impordimahu alusel 9. kohal. Küll aga ei tõesta eelnevat väidet vastavate riikide kohta avaldatud artiklite arv või sisu – Eestist kirjutatakse peaaegu kaks korda rohkem kui Lätist või Leedust. Osaliselt võib sellist tulemust ilmselt seletada Eesti ja Taani tiheda ajaloolise sidemega, mis puudub Taani ja kahe ülejäänud Balti riigi vahel.

4.2 Kavlitatiivse sisuanalüüsi tulemused

4.2.1 Käsitlusviis: Noored lõvid (De unge lover)

See käsitlusviis tuli artikleid analüüsides selgelt välja. Käsitlusviis on iseloomulik nendele artiklitele, mis keskenduvad nii öelda “uuele ja edukale Eestile”, kus olulistel ja vastutusrikastel ametitel töötavad noored ja edukad eestlased.

“Noor generatsioon võttis võimu, kui Eestist sai iseseisev riik ning nad on olnud väga edukad – sealjuures ka finantssektoris.” (“Noored lõvid”, Jyllands-Posten, 06.05.05).

“Erinevatel ametialadel, parlamendis, organisatsioonides ja igal pool mujal Eesti ühiskonnas leidub põlvkond noori lõvisid, kellel on olnud kindel tee alates 1991. aastast, mil Balti riik saavutas iseseisvuse.” (ibid).

Artiklid, millele “noorte lõvide” käsitlusviis iseloomulik on, kirjeldavad selle põlvkonna elu ja kujunemisteed, kes Eesti taasiseseisvumise ajal nii öelda “jala ukse vahele” said ning hakkasid Eesti ühiskonda ning oma karjääri ülesehitama. Artiklites

imetletakse ja kiidetakse seda põlvkonda ning jäetakse noortest eestlastest väga positiivne pilt.

Põlvkonna esindajatena tuuakse artiklites välja näiteks Indrek Neivelt, Mart Laar ja Linnar Viik.

„1990. aastatel viisid need noored lövid läbi liberaalse ühiskonnarevolutsiooni, mis tõi kaasa halvad tagajärjed näiteks vaesetele pensionäridele ja riigi poolt omandatud firmadele, kuid samas oli revolutsioon fantastiline algus uue Baltiriigi jaoks, mis tänasel päeval on üks vabamaid ja edasipürgivamaid riike maailmas.” (“Eestlased armastavad muutusi”, Jyllands-Posten, 02.05.05).

4.2.2 Käsitlusviis: Kõige läänelikum Baltimaa (Det mest vestlige baltiske land)

See käsitlusviis iseloomustab majandusalaseid artikleid. Lugudes käsitletakse eelkõige Eesti maksusüsteemi, kiiret majanduskasvu, majandusreforme ja erastamist.

Eesti maksusüsteemi kiidetakse ning loodetakse, et mõni aspekt sellest jõuaks ka Taani. “Eesti on pioneer maksusüsteemis, kus igaüks maksab u 22 protsenti tulumaksu olenemata sissetuleku suurusest. See revolutsiooniline mudel levib nüüd kõikjal Ida-Euroopas ja on võib-olla teel läände.” (“Skatterevolutionen kommer fra Estland”, Jyllands-Posten, 04.05.05).

Selles käsitlusviisis ilmneb selgelt, et Eestit tuntakse kui üht Balti riikidest, mida artiklites omavahel võrreldakse. Sealjuures tuuakse välja Eesti edumaa Läti ja Leedu ees. “Kuigi Eesti on Baltimaadest kõige väiksem, on ta kolmest riigist kõige läänelikum ja kõige arenenum. Eesti eristab ennast suurel määral Lätist ja Leedust ning eestlased ise usuvad, et nad kuuluvad Skandinaavia maade, mitte Baltimaade hulka.” (“Det mest vestlige baltiske land”, Jyllands-Posten, 29.01.04).

Peale selle püütakse artiklites, mida iseloomustab “läänelikkuse” käsitlusviis anda ülevaade, mida saaks Taani Eestilt õppida. 2. mail 2005 ilmus Jyllands-Postenis

artikkel, mille pealkiri oli “Viis õppetundi Eestilt”. “Taani tööstus näitab näpuga Euroopa Liidu raporti viie punkti poole, kuidas Taani ja teised Euroopa Liidu liikmesriigid saaksid olla konkurentsivõimelisemad õppides Eestilt.” (“Fem lektioner fra Estland”, Jyllands-Posten, 02.05.05).

Eestist ei kõnelda patroniseerivas toonis, pigem vastupidi – mitmete artiklite eesmärgiks oli välja tuua need Eesti (majandusele) iseloomulikud jooned, millest Taanil oleks võimalik õppida ja kasutusele võtta.

Samas kirjutatakse selle käsitusviisi raames palju eestlaste soosivusest radikaalsete reformide soosivusest. „Eestlaste jaoks on muutused sama, mis suur vabadus ja jõukus ning seega on nende soov radikaalsete reformide järele suur. Noor Balti riik on olnud eeskujuks reformipooldajatele vanades ja jäikades Euroopa riikides.“ (Esterne elsker forandring, Jyllands-Posten, 02.05.05).

Majandusartiklites oli üheks oluliseks aspektiks Taani firmade soodsad tingimused Eestisse ümberkolimisel. „Eestlased osakavad inglise keelt üldiselt paremini kui lätlased ja leedulased. Nad on ennast palju kiiremini läände orienteerinud kui teised Baltimaad. Ja Eestis on ühe elaniku kohta kõige suurem tarbimisvõime. /.../ Töötajad on Eestis lojaalsed ja pühendunud.“ (Let at etablere sig i Estland, Jyllands-Posten, 29.01.04).

4.2.3 Käsitusviis: Õpime Eestilt (Lær af Estland)

See käsitusviis keskendub peamiselt Eestile kui arenenud IT-riigile, kelle kogemustest taanlasedki võiksid õppida.

„Eesti on nüüdseks jõudnud nii kaugele, et võiks meilegi üht-teist õpetada.“ (Lær af Estland, Jyllands-Posten, 12.03.04). „Eestlased on järjekindla interneti-ja kommunikatsioonitehnoloogia arendamisega tõestanud, et väike ja suhteliselt vaene riik on võimeline ennast kiirelt tõstma maailmaeliiti ning koostöö sealsete valitsusasutuste ja eraettevõtete vahel on eeskujulik.“ (Fem lektioner fra Estland, Jyllands-Posten, 02.05.05).

Muuhulgas püüavad ajakirjanikud taanlastest lugejatele anda selge pildi, kuidas IT-revolutsioon eestlaste igapäevaelus välja näeb. „Smside saatmisele omapärast heli on kuulda kõikjal Tartu, 100 000 elanikuga Eesti suuruselt teise linna, parkimisplatsidel ja bussides. Ja see pole mitte seetõttu, et inimesed suhtleksid oma sõprade ja tuttavatega. Eestlased maksavad smsi kaudu hoopiski bussipileti ja parkimise eest.“ (Lær af Estland, Jyllands-Posten, 12.03.04).

Käsitlusviis rõhutab IT-alase arengu praktilisi külgi. „Eesti on kaugel ees riikliku valitsemise digitaliseerimisega ning neil õnnestus luua odav, kuid samal ajal efektiivne administratsioon. Digitaalne allkiri on laiemalt levinud kui teistes riikides.“ (Fem lektioner fra Estland, Jyllands-Posten, 02.05.05).

4.2.4 Käsitlusviis: Eestlased on peaaegu nagu taanlased

See käsitlusviis põhineb eestlaste ja taanlaste ajaloolistel sidemetel ning eestlaste ja taanlaste kui rahvuste sarnasusel. „Eestis on lihtne ennast koduselt tunda. Eestlased on oma meelelaadilt taanlastega ühel lainepikkusel. Nad tunnevad meie suhtes sümpaatiat kui Põhjamaast vennasrahva vastu, kellega neil on osaliselt ühine ajalugu.“ (Takt og tone, Jyllands-Posten, 29.01.04).

Eestlasi tunnustatakse osana Põhjamaadest. “Mitte üksi ei tunne eestlased tugevat kuuluvustunnet Põhjamaade hulka. Taanlased tunnevad nende suhtes poolehoidu. Osaliselt seetõttu, et meil on ühine ajalugu ning Taani on samuti väike riik nagu Eestigi. Osaliselt tulenevalt eesti ja soome keele sarnasusest, mille tulemusena on eestlased aastakümneid jälginud Soome televisiooni ning seega on eestlaste mõtteviis taanlaste omale lähedane.” (Det mest vestlige baltiske land, Jyllands-Posten, 29.01.04).

Samuti on selle käsitlusviisi raames olnud oluline rõhutada, kui olulist rolli on mänginud Taani taasiseseiva Eesti aitamises. “Enamik eestlasi teavad, millist toetaja rolli on mänginud Taani Eesti liitumisel Euroopa Liidu ja NATOga, rääkimata

majanduslikust abist, mis me Eestile oleme osutanud.” (Takt og tone, Jyllands-Posten, 29.01.04).

Artiklites, mida iseloomustab eestlaste-taanlaste käsitusviis, antakse põgus ülevaade ka eestlaste naturist. “Eesti on klanni-ühiskond, kus inimesed hoiavad väikestes tihedatesse võrgustikesse, kus kõik tunnevad kõiki. Eestlased võivad näida natuke reserveeritud, kui neid esmakordselt kohata. Kuid nad on väga avameelsed ning nende huumorimeel sarnaneb väga taanlaste omale. Eestlaste huumor võib olla väga eneseirooniline ja sarkastiline ning selleks, et sellest aru saada, tuleb neid hästi tunda.” (Takt og tone, Jyllands-Posten, 29.01.04). Ka eestlaste natuuri kirjeldamisel leitakse koheselt need küljed, mis on taanlastele sarnased ja arusaadavad.

Ja loomulikult käivad selle käsitusviisi alla kõik nn. lipulood. „Ükskord kauges minevikus langes Eestis, Toompea all toimunud lahingu käigus üks lipp taevast alla. Taanlaste jaoks, kes olid lahingut just kaotamas, oli langeval lipul maagiline tähendus ning nad päästsid oma au ja võitsid.” (Lipud jagavad ühtsust, Jyllands-Posten, 22.02.05).

5. Diskussioon ja järeldused

5.1 Diskussioon

Käesoleva töö tulemused näitavad, et Eesti pilt Taani suurimas ajalehes Jyllands-Posten on oodatust märksa positiivsem. Ajaleht kirjutab Eestist valdavalt positiivses toonis ning keskendub Eesti ühiskonnast vigade otsimise asemel hoopis sellele, mida oleks võimalik Taanil Eestilt õppida.

Sellise pildi maalib Eestist lugejatele ajaleht Jyllands-Posten. Kuid tähtis on rõhutada, et see on vaid teatud inimeste ja teatud ajalehe nägemus.

Igal sügisel saavad Eestisse Taani Ajakirjanduskooli üliõpilased, kelle eesmärgiks on kahe nädala jooksul kirjutada olemuslugu Eestist. Ka käesoleva uurimustöö autor võttis 2003. aastal sellest *workshop*ist osa. Üllatav oli tookord Taani ajakirjandusõpilaste stereotüüpne suhtumine Eestisse ning nende negatiivne eelhäälestus. Juba Taanis väljavalitud tulevaste artiklite teemadeks olid valdavalt Eesti ühiskonna kõige negatiivsemad küljed: prostitutsioon ja inimakaubandus, AIDSi ja HIV levik, Vene vähemuse diskrimineerimine. Eestit ei suudetud näha positiivsete muutumiste maana. Küll aga muutus ajakirjandusüliõpilaste suhtumine Eestis veedetud paari nädala jooksul.

Seega tuleb järeldada, et ajakirjandus (ja siinkohal täpsemalt ajaleht Jyllands-Posten) annab teatud teemast, riigist või probleemist edasi just sellise pildi, mida näeb või tahab näha väike arvamuslimidrite grupp, kelle hulka kuuluvad poliitikud ja meediatöötajad. Teine küsimus on see, kui paljud auditooriumist oma arvamusi sellest mõjutada lasevad.

Samas tuleb kindlasti rõhutada, kuivõrd tulevad Eestile kasuks taolised positiivsed kirjutised - eelkõige turismi vallas. Rahvusvahelisel meedial on olnud väga suur roll Eesti vabanemisel ohtliku ja kahtlase Ida-Euroopa riigi mainest.

Küllalt suuri erinevusi on artiklite emotsionaalse tonaalsuse vahel märgata Eestit külastanud ajakirjanike kirjutistes ja Taani toimetuseruumis produtseeritud lugudes.

Eestis kohapeal käinud ajakirjanikud, kes on allikatena kasutanud eestlasi ning siinse ühiskonnaga lähemalt tutvunud, kirjutavad meist märksa soosivamas toonis. Isegi kui neil on Eestisse saabudes olnud teatav negatiivne eelhäälestus, siis siin viibides on sellest lahti saadud ning artiklitest negatiivsest eelhäälestusest jälgi pole. Pigem on ajalehe Jyllands-Posten Eesti korrespondendid muutunud siin veedetud aja jooksul nii öelda Eesti „fännideks“.

Võrreldes käesolevas uurimustöös esinenud teemasid Jan Ekecrantzi (2004) poolt väljapakutud teemadega Rootsi ajalehtedes võib öelda, et need on osaliselt kattuvad ja osaliselt mitte. Eestist ei kirjutata kui Ida-Euroopa riigist ega ääremaast, väga vähesel määral kirjutatakse kommunismi pärandist ja ohtlikkusest Eestis. Küll aga puudutakse teemasid tänaseni elus olevast ajaloost, idas asuvast läänest ning ida ja lääne viljakast koostööst.

Väga üllatavaks tulemuseks on fakt, et kui Ekecrantz leidis oma uurimuse tulemusena, et kõige levinum teema Eesti kajastamisel Rootsi lehtedes oli „Ähvardavad probleemid tagaõuel“, siis käesoleva uurimuse tulemustes sellist teemat peaaegu ei esinenud. Küllap mängib siin oma rolli fakt, et aeg on edasi läinud ning Eesti väga kiiresti arenenud ning samuti käesoleva uurimuse piiratus – analüüsitud on vaid ühes väljaandes ilmunud artikleid.

Jyllands-Postenit peetakse poliitiliselt suunitluselt parempoolseks ja liberaalseks väljaandeks. Ilmselt ka seetõttu iseloomustab Eesti teemalisi artikleid pigem soosiv suhtumine ja diskursus „mida võiks Taani õppida Eestilt“. Jyllands-Posten toob Eesti välja kui näite edukast ja kiiresti arenevast liberaalse majanduspoliitikaga riigist.

Kindlasti oleks valimi hulgas leidunud märksa enam kõmulisi ja negatiivseid artikleid juhul, kui analüüsitud oleks ka tabloide. Negatiivne ja/või dramaatiline uudis müüb mõnede arvamuste kohaselt paremini. Jyllands-Posteni näol on tegu aga kvaliteetlehega, mille ülesandeks on anda võimalikult tasakaalustatud ja objektiivne pilt teatud probleemist või teemast.

Artiklite positiivsus tuleneb kindlasti ka Eesti-Taani ajaloolistest suhetest. Ajakirjanikud nimetavad Eestit korduvalt osaks Põhjamaadest ja vennasriigiks, kellega Taanit ühendavad ajaloolised sidemed ning saranane kultuur ja mõttelaad.

Ekecrantz (2004) väidab et tänapäeva meedia toodab maailmapilte, mis kuuluvad minevikku. Autor toob välja neli põhjust, miks see nii võib olla.

1. ajakirjandus on ülesehitatud piiratud ja põhimõtteliselt muutumatutele diskursiivsetele praktikatele - kõik institutsioonid edenevad tõelisusel, mida nad on algatanud.
2. kollektiivsed mälestused on püsivamad kui uue informatsiooni paikapidavus – sündmused ei raputa maailmapilti nii palju, kui me seda arvame.
3. mõningad põhilised geopoliitilised faktid ja rahvusliku julgeoleku huvid jäävad samaks ning on just nendeks nurgakivideks, millest lähtuvad oma töös väliskorrespondendid. Ajakirjandus on alati olnud lähedal poliitilise eliidi huvidele.
4. rahvuslikkus on põhiline tegur, mille kaudu mõistetakse välismaist või võõramaist. Rahvusel on sealjuures kahekordne mõju: selle kaudu defeneeritakse, kes oleme „meie” ning seejärel kasutatakse rahvust kui raamistikku „nende” interpreteerimiseks ja stereotüpitseerimiseks.

Selleks, et anda täielikuma ülevaate Eesti pildist Taanis, tuleks kindlasti valimisse haarata artikleid teistest väljaannetest, seal hulgas kindlasti tabloide. Arvata võib, et uurimustöö tulemused oleksid sel juhul märksa erinevamad just teemade ja emotsionaalse häälestatuse osas.

Töö võimalikus edasiarenduses tuleks ilmselt keskenduda ka küsimusele, kes Taani ajalehetoimetustes teeb otsuseid, kas ja kuidas teatud riiki (käesoleva uurimustöö raames Eestit) kajastatakse. Samuti oleks huvitav läbi viia küsitlus Taani kodanike seas välja uurimaks, millisenä nad näevad Eestit ja kust ammutavad nad kõige enam informatsiooni Eesti kohta. Käesolev uurimustöö aga on keskendunud vaid väga kitsale teemale – kuidas ja milliste teemade läbi kirjutab Eestist Taani suurim päevaleht, Jyllands-Posten.

5.2 Järeldused

Järelduste osas püüab autor anda lühida ja konsentreeritud vastuse uurimusküsimustele ja hüpoteesidele.

Peamiste teemadena kajastati valimis esinenud artiklites Eesti majanduselu, Taani välispoliitikat ning sporti. Üllatavaks tulemuseks oli majandusteemaliste artiklite suur osakaal, mis on ilmselt iseloomulik ajalehele Jyllands-Posten. Samuti mängib rolli Taani ajakirjanike rõhuasetus Eesti kiirele majanduskasvule, maksusüsteemile ja IT-revolutsioonile. Seega ei pea paika esimene hüpotees nagu kirjutatakse Eestist vaid välispoliitika vallas ning seda patroniseerivas toonis. Eestit demonstreeritakse pigem kui edukat eeskujut.

Eestlased esinevad tegelasena 27% protsendis ehk peaaegu ühes kolmandikus artiklitest. 70-s valimisse kuulavas artiklis esineb Eesti riik või Eesti üksikisik tegelasena 29 korral. Tõeseks ei osutunud ka teine tööhüpotees, et enamik artiklite tegelasi on eestlased või Eesti venelased. Kõige enam tegelasi on Taani päritoluga, millele järgnevad eestlased. Vene vähemuse hulgast oli tegelasi äärmiselt vähe, nende probleeme käsitleti vaid ühes valimisse kuulunud artiklis.

Valdavalt kirjutatakse Eestist neutraalsel või positiivsel toonil. Negatiivseid ja kriitilisi artikleid esines väga vähesel määral (täpsemalt 70-st artiklist üheksa). Oluliseks tulemuseks võib pidada et teisel perioodil (aasta 2005 kuus esimest kuud) oli positiivseid artikleid valimi seas kuue võrra rohkem kui esimesel perioodil (2004. aasta kuuel esimesel kuul). Selline erinevus võib tuleneda Eesti Euroopa Liidu liikmeks saamisest – Eestit hakati nägema “ühena meist”. Seega peab paika tööhüpoteesi see osa, mis väidab, et Eestist kirjutatakse pigem positiivses kui negatiivses toonis. Valeks osutus aga arvamus nagu oleks artiklitele omane üleolev toon.

Peamisteks tekstides esinenud käsitlusviisideks olid :

1. Noored lõvid. Käsitlusviis oli iseloomulik nendele artiklitele, milles keskenduti nii öelda “uuele ja edukale” Eestile, kus kõige olulisemad ja vastutusrikkamad ametikohad on hõivanud noored ja edukad eestlased. Näidetena „noortest lõvidest” toodi välja Indrek Neivelt, Mart Laar ja Linnar Viik. Taanlaste jaoks on üllatav, et nii noored inimesed on väga kiiresti ühiskondlikult olulised positsioonid hõivanud ning seetõttu esineb see käsitlusviis ka mitmes Eesti majanduselu käsitlevas artiklis. Läheneviis „Noored lõvid” iseloomustab vaid ühte konkreetset põlvkonda ega laiene kogu ühiskonnale.
2. Kõige läänelikum Baltimaa . Käsitlusviis iseloomustab majandusteemalisi artikleid. Lugudes käsitletakse eelkõige Eesti maksusüsteemi, kiiret majanduskasvu, majandusreformi ja erastamist. Eestit esitletakse selle käsitlusviisi raames eelkõige kui üht Balti riiki, keda omavahel võrreldakse. Samas puudutatakse ka teemat, mida oleks Taanil võimalik Eestilt õppida. Käsitlusviisi iseloomustab veel kirjeldus eestlaste soovivusest radikaalsete majandusreformide suhtes ning Taani firmade soodsad tingimused Eestisse ümberkolimisel.
3. Õpime Eestilt. Diskursus keskendub Eestile kui arenenud IT-riigile, kelle kogemustest võiks ka Taani õppida. Lugudes püüavad ajakirjanikud edasi anda pildi, kuidas IT-revolutsioon igapäevaelus töötab. Käsitlusviis rõhutab IT-riigi praktilisi külgi – kuidas oleks taanlastel võimalik õppida Eesti kogemusest ning rakendada samasid võimalusi oma riigis.
4. Eestlased on peaaegu nagu taanlased. Diskursus põhineb eestlaste ja taanlaste ajaloolistel sidemetel ning eestlaste ja taanlaste kui rahvuste sarnasusel. Eestit tunnustatakse osana Põhjamaadest ning rõhutatakse, kuidas Taani on meie riiki taasiseseisvumise järgselt aidanud. Selle käsitlusviisi raames mainitakse loomulikult ära legend Taani lipust.

Kõigile käsitlusviisidele on omane väga sooviv suhtumine Eestisse ja eestlastesse. Artiklitele pole sugugi omane üleolev toon – pigem vastupidi. Erinevad valimis esinevad käsitlusviisid rõhutavad seda, mida ja kuidas võiks Taani Eestilt õppida.

Esimese (2004) ja teise (2005) analüüsitud perioodi vahel on võimalik täheldada mõningaid erinevusi. Teisel perioodil avaldati rohkem majandusteemalisi artikleid – ilmselt seetõttu, et Eesti oli saanud osaks Euroopa Liidu siseturust ning taanlased on teinud siia suuri investeeringuid. Teisel perioodil avaldati rohkem positiivse alatooniga artikleid, mida on samuti võimalik seletada Eesti liitumisega Euroopa Liiduga ja Eesti “vennasriigiks” kuulutamise­ga. Euroopa Liiduga liitumise järgselt ei avaldatud märkismisväärselt rohkem artikleid Eesti kohta, mis seab kahtluse alla viimase tööhüpoteesi esimese poole. Küll aga muutus artiklite emotsionaalne toon Eesti suhtes soosivamaks. Seega peab paika viimase tööhüpoteesi teine pool.

Üllatavalt suureks osutus Eesti teemat käsitlevate artiklite arv kokku: 12 kuu jooksul 70 artiklit, mis tähendab kuus keskmiselt ligi kuus lugu. Peale selle ilmus Jyllands-Postenis suur hulk selliseid artikleid, kus Eestit mainitakse põgusalt ning mis seetõttu antud uurimistöo valimist välja jäid.

6. Kokkuvõte

Käesoleva uurimustöö „Eesti pilt Taani suurimas päevalehes” eesmärgiks on välja selgitada, kuidas kirjutab Eestist ajaleht Jyllands-Posten ning teha võrdlus kahe erineva perioodi vahel aastatel 2004 ja 2005.

Uudised konstrueerivad Ekecrantzi (2004:63) arvates väga erilise ja homogeniseeritud vaate maailmale, mida on pikka aega kinnitanud kahepoolsed piiridevahelised vahetused ja möödarääkimised. Eesti ja Taani vahelised sidemed ulatuvad sajandite tagusesse aega, kahte riiki seob ühine ajalugu.

Kuigi on selge, et Eesti ja Taani suhted olid ajutiselt katkenud Nõukogude perioodil ning taanlased omasid siin toimuvast üsna ähmast kujutluspilti, siis peale Eesti taasiseseisvumist on suhted muutunud aina lähedasemaks. Taani on Eesti jaoks üks olulisemad välisinvestoreid ning võõrriik on Eestit väga oluliselt toetanud nii majanduslikult kui ka poliitiliselt. Taani Kuningriik oli Islandi järel teine riik, mis taastas taasiseseisvunud Eestiga diplomaatilised suhted. Samuti toetas Taani Eesti soovi liituga Euroopa Liiduga ning ratifitseeris Euroopa Liidu laienemislepingu.

Töö aluseks sai valitud esimesed kuus kuud aastatel 2004 ja 2005 eelkõige seetõttu, et välja tuua, kuidas kirjutati Eestist enne ning pärast Euroopa Liiduga liitumist.

Üldiselt võib öelda, et oletatust vähem tähelepanu on pööratud skandaalsetele teemadele nagu kuritegevus või prostitutsioon. Antud töö valimisse selliseid artikleid ei sattunud. Rohkem tõusevad esile majandusartiklid, päevapoliitilised lood ning spordiga –eelkõige jalgpalliga- seonduv.

Jyllands-Postenil on olemas oma ajakirjanikud, kes on ise Eestis viibinud ja sel ajal mitmeid artikleid kirja pannud. Seetõttu on Taani suurimas päevalehes esinenud perioode, kus nädala jooksul ilmub igal päeval artikkel Eestist. Loomulikult oleneb Eesti pildi kujunemine ajakirjaniku suhtumisest Eestisse. Üldjuhul kirjutasid ajakirjanikud neutraalse ja pigem positiivse tooniga artikleid.

Artiklite tegelaste seas oli vähe eestlasi. Suurem osa tegelastest kuulusid gruppi „Taani üksikisikud”, mille moodustasid majanduseksperdid, sportlased ja ärimehed. Suur hulk tegelasi kuulus ka kategooriasse „Eesti riik või Eesti riigi esindaja”, mis hõlmas peamiselt valitsuse liikmeid.

Taani suurimale päevalehele Jyllands-Posten on iseloomulik, et Eestist kirjutatakse väga tihti kui ühest Baltimaade osast. Eesti toob Baltikumist välja peamiselt fakt, et siit on päris taanlaste lipp *Dannebrog*. Taanlastele meeldib rõhutada kahe riigi vahelisi ajaloolisi sidemeid. Heaks näiteks sellest on fakt, et igal aastal 15. juunil, mil leiab aset *Dannebrog* sünnipäev, avaldatakse järjekordne artikkel armastatud lipu päritolust.

Artiklite üldine toon oli kõige sagedamini neutraalne. Negatiivse tooniga artiklid peaaegu puudusid – 70 artikli hulgas esines neid vaid kaks. Küllalt palju kuulus aga valimisse poitiivse ja kiitva tooniga kirjutatud lugusid.

Huvitavaks võib autori arvates pidada tulemust, et Eestist avaldatud artiklid olid positiivsema alatooniga ning rohkearvulisemad kui Lätit või Leedut puudutavad lood. Kui teisi Balti riike kajastavatest artiklites esines ka kriminaalseid teemasid, siis Eestit nii ei kajastatud.

Väga oluliseks võib pidada tulemust, et positiivsete artiklite esinemissageduses on kahe perioodi vahel üsna suured erinevused. Kui perioodil 1. jaanuar kuni 1. juuli 2004 ilmus Taani suurimas päevalehes 9 positiivset ja kiitvat lugu Eesti kohta, siis perioodil 1. jaanuar kuni 1. juuli 2005 ilmus artikleid peaaegu kaks korda rohkem, kokku 15. Seega võib oletada, et Eesti liitumisel Euroopa Liiduga oli siiski teatud mõju artiklite toonile Eesti lähenes Taanile nii majanduslikult kui ka poliitiliselt.

Kvalitatiivse analüüsi tulemusena võib välja tuua neli suuremat mõtteviiside rühma: diskursus Noored lõvid, diskursus Kõige läänelikum Baltimaa, diskursus Õpime Eestilt ning diskursus Eestlased on peaaegu nagu taanlased. Diskursused esinesid mõlemal vaatlusalusel perioodil.

Taani riik on märganud Eesti arengut ning sellest Jyllands-Posten ka kirjutab. Artiklitest selgub, et Eesti õpetamise asemel püütakse hoopis Eestilt õppida. Seoses Eesti astumisega Euroopa Liitu on Taani suhtumine muutunud positiivsemaks. Eestist on saamas lähedane majanduslik ja poliitiline partner ning lisaks sellele ühendavad kahte riiki pikaajalised ajaloolised ja kultuurilised sidemed.

Seega ei leidnud kinnitust töö esimene hüpotees justkui looks Taani pilti eestist kui abivajavast väikevennast. Pigem kirjutatakse Eestist kui edukast vennasriigist, kellelt on võimalik üht-teist õppida.

Samuti lükkus ümber töö teine hüpotees. Artiklite peamisteks tegelasteks pole mitte eestlased, vaid taanlased. Samuti rõhutatakse artiklites, et eestlased ja taanlased on sarnased rahvused, keda seovad pikaajalised kultuurilised ja ajaloolised sidemed.

Samas osutus vettpidavaks hüpotees, et Eestist kirjutatakse pigem positiivses kui negatiivses toonis ning peale Euroopa Liiduga liitumist muutus positiivsemaks artiklite toon. Artikleid ilmus aga mõlemal perioodil üsna võrdselt.

7. Summary

The aim of the bachelor thesis „Picture of Estonia in the biggest Danish newspaper” was to study the views that the Danish press has about Estonia. The study concentrates on two periods: the first six months of the year 2004 and 2005.

There are strong historical and cultural connections between Denmark and Estonia. During the Soviet period the Danes had little idea about what was happening in Estonia, but after the independence in 1991, things began to change. Denmark has been one of the biggest supporters of Estonia joining the European Union and NATO. Other than that, Denmark is also one of the biggest foreign investors in Estonia.

There were two different periods chosen for the basis of the study. The reason was to find out whether or not the attitude and views of Jyllands-Posten changed towards Estonia due to joining the European Union.

The study carried out revealed that the attitude did slightly change. In the period just before and after the enlargement process there were more articles with positive tone published than in the same period a year before.

Most of the articles published belong to the field of economy and politics. There were also some articles written about sport – more precisely football. It was surprising to find that there were no articles published about scandalous themes like crime and prostitution. If you look in the same newspaper in the same given time, there were more scandalous articles written about Latvia and Lithuania. In the given period there were also more articles published about Estonia than Latvia or Lithuania.

The study carried out also revealed four of the most common discourses in the texts. Those are *The Young Lions*, *The Most West like Baltic State*, *Lets Learn from Estonia* and *Estonians Are Almost like Danes*. Danes have noticed the fast development of Estonia and therefore have also changed their attitude to be more positive. Instead of trying to teach Estonia, they are more willing to learn from Estonia. Estonia has

become a close economical and political partner and in addition to that the two countries have long and outstanding historical and cultural connections.

Since becoming an independent state in 1991, Estonia has undergone changes. The study shows that Danes and the biggest Danish newspaper have noticed those changes and reacted to them. The study also revealed that the attitude of the biggest selling newspaper in Denmark slightly changed in a positive way after the enlargement of the European Union. It would also be interesting to carry out this study in five years time and see, how Estonia look like in Jyllands-Posten then- could there be some radical changes or would the picture be more or less the same.

8. Kasutatud kirjandus

Danmarks statistik kodulehekül. 20 suurimat päevalehte aastal 2004.
<http://www.dst.dk/asp2xml/external/external.asp?title=Statistisk%20%C3%85rbog%20-%20Tabel%20107&ancestor=Vejviser&file=/pukora/epub/upload/8958/headword/dk/107.pdf&show=/pdf>. Vaadatud aprill 2006

Danmarks Statistik. Statistisk Årbog - Tabel 107.
<http://www.dst.dk/asp2xml/external/external.asp?title=Statistisk%20%C3%85rbog%20-%20Tabel%20107&ancestor=Vejviser&file=/pukora/epub/upload/8958/headword/dk/107.pdf&show=/pdf>. Vaadatud aprill 2006

Eesti Majandus-ja Kommunikatsiooni ministeeriumi kodulehekül. Eesti väliskaubandus. <http://www.mkm.ee/index.php?id=7771>. Vaadatud märts 2006.

Eesti Panga kodulehekül. Aastaruanne 2004.
<http://www.eestipank.info/pub/et/dokumendid/publikatsioonid/EKP/annual/2004.pdf?objId=626566>. Vaadatud märts 2006.

Eesti Statistikaameti kodulehekül. Statistika suurimate investorite ning väliskülastajate kohta. www.stat.ee. Vaadatud november 2005.

Eesti Taanis asuva saatkonna kodulehekül.
http://www.estemb.dk/lang_1/rub_1438/rub2_2115. Vaadatud veebruar 2006.

Eesti Välisministeeriumi kodulehekül, Eesti ja Taani suhted.
http://www.vm.ee/est/kat_48/238.html. Vaadatud märts 2006.

Ekecrantz, J. (2004). In other Worlds: Mainstream Imagery of Eastern Neighbours. In Riegert, K (toim). News of the Other. Göteborg: Nordicom, 43-71.

Jauert and Prehn.(2001). Danish Media Market. In Carlsson, H (toim). Media Trends 2001.. Göteborg: Göteborg University.

Krippendorff., K. (1981)..Content Analysis: An Introduction To Its Methodology. Sage Publications Ltd.

Lauk, E. (1995). Algteadmisi teadustööst. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Leedu statistikaamet.Foreign direct investment and major countries investors.
<http://www.std.lt/en/pages/view/?id=1377>. Vaadatud märts 2006.

Leedu statistikaamet.Main partners of import.
<http://www.std.lt/en/pages/view/?id=446>. Vaadatud märts 2006.

Leedu statistikaamet. Main partners of export.
<http://www.std.lt/en/pages/view/?id=447>. Vaadatud märts 2006.

Lund, N. (2002). Der er et land. Danmark: Forlaget Myren.

Läti statistikaamet.Latvia's Foreign Trade in 2004.
http://www.csb.lv/ateksts.cfm?tem_kods=ar%5Ftirdz&datums=%7Bts%20%272005%2D02%2D18%2013%3A00%3A00%27%7D. Vaadatud märts 2006.

Mayring, P. (2000). Qualitative Content Analysis. <http://www.qualitative-research.net/fqs-texte/2-00/2-00mayring-e.htm>. Vaadatud märts 2006

Piirimäe, H. (1997). Historical Heritage: The Relations Between Estonia and her Nordic Neighbours. In , Vihalemm, Rosengren, Weibull (ed).Return to the Western World. Tartu: Tartu University Press, 43-73.

Pullerits, P. (1997). Ajakirjanduse põhizanrid. Tartu:Tartu Ülikooli Kirjastus

Schwandt, T.A. (1992). Qualitative Inquiry: A Dictionary of Terms. California, Thousand Oaks: Sage

Silm, S. (2005). Eesti suursaadik – taanlased avastavad järjest enam Eestit. Eesti Päevaleht, 2. juuli.

Taani Kultuuriinstituut. www.dankultur.ee. Vaadatud november 2005.

The Nordic Media Market.(2003). Eva Harrie (ed). Göteborg: Göteborg University

Titscher et al .(2000). Part I: Methods and Texts. Methods of Text and Discourse Analysis. London: SAGE, 55-73

Vihalemm, P. (2004). Maailm Eestist väljaspool: kogemus ja kontaktid, huvid ja hoiakud. Rmt. Kalmus, Lauristin, Pruulmann-Vengerfeldt (toim).Eesti elavik 21. sajandi algul: ülevaade uurimuse Mina.Maailm.Meedia tulemustest. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 75-83.

Vihalemm, P. (1997). Changing National Spaces in the Baltic Area. In Lauristin, Vihalemm, Rosengren, Weibull (ed).Return to the Western World. Tartu: Tartu University Press, 129-163.

Vihalemm, P. (1999). Changing Baltic Space: Estonia and its Neighbours. Journal of Baltic Studies, Volume XXX, number 3, 250-269.

Vihalemm, T. (2001). Teadustöö alused ja seminaritöö kursuse kompendium. Tartu: TÜ Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond.

World Press Trends 2004. (2004). Paris:WOW.

65 protsenti Eesti elanikest on eluga rahul. Postimees online. http://www.postimees.ee/040705/online_uudised/168880.php. Vaadatud novembris 2005

Lisad

Kontentanalüüsi kodeerimisjuhend

Eesti kujutamine Jyllands Postenis 2004. aasta ja 2005. aasta esimesel kuuel kuul. Valimi kriteeriumiks sõna „Estland” või „estisk” esinemine tekstis.

1. Ajalehe ilmumise kuupäev
2. Artikli kood
3. Artikli pealkiri
4. Autori nimi
5. Artikli tüüp
  - 5.1 Uudis
  - 5.2 Intervjuu
  - 5.3 Kommentaar, arvamus
  - 5.4 Reportaaž
  - 5.5 Juhtkiri
  - 5.6 Olemslugu (feature)
  - 5.7 Laiendatud infolugu
  - 5.8 Retsensioon, arvustus
  - 5.9 Hariv lugu, populaarteaduslik artikkel
  - 5.10 Muu
6. Artikli teema
  - 6.1 Välispoliitika
  - 6.2 Sisepoliitika
  - 6.3 Majanduselu
  - 6.4 Kultuurielu (sh kultuuriüritused, teater, kino, muusika, ajalugu, ajakirjandus, kultuuriauhinnad jmt)
  - 6.5 Haridus
  - 6.6 Teadus
  - 6.7 Sotsiaalsfäär (sh sotsiaalkaitse, tervis, töö, elatustase)
  - 6.8 Kuritegevus, liiklus
  - 6.9 Sport
  - 6.10 Loodus, keskkonnakaitse
  - 6.11 Turism
  - 6.12 Kuninglik perekond
  - 6.13 Muu
7. Artiklis esinevad tegelased
  - 7.1 Eesti riik või Eesti riigi esindaja
  - 7.2 Taani riik või Taani riigi esindaja
  - 7.3 Eesti etniline grupp või selle esindaja
  - 7.4 Taani etniline grupp või selle esindaja

- 7.5 Eesti erakond või selle esindaja
- 7.6 Taani erakond või selle esindaja
- 7.7 Eesti ametiasutus või selle esindaja
- 7.8 Taani ametiasutus või selle esindaja
- 7.9 Eesti organisatsioon või selle esindaja
- 7.10 Taani organisatsioon või selle esindaja
- 7.11 Rahvusvaheline organisatsioon või selle esindaja
- 7.12 Eesti üksikisik
- 7.13 Taani üksikisik
- 7.14 Muu
- 7.15 Allikas puudub

- 8. Tegelase rahvus
- 8.1 Eestlane
- 8.2 Eesti venelane
- 8.3 Taanlane
- 8.4 Venelane
- 8.5 Muu
- 8.6 Tegelane puudub
- 8.7 Rahvus teadmata

- 9. Artikli hinnang Eesti kohta
- 9.1 Positiivne
- 9.2 Neutraalne
- 9.3 Negatiivne
- 9.4 Hinnang puudub

- 10. Tegelase hinnang Eesti kohta
- 10.1 Positiivne
- 10.2 Neutraalne
- 10.3 Negatiivne
- 10.4 Hinnang puudub

- 11. Pealkirja emotsionaalne varjund
- 11.1 Positiivne, kiitev
- 11.2 Kriitiline, ründav
- 11.3 Kõmuline, draamatiline
- 11.4 Neutraalne
- 11.5 Muu

- 12. Artikli emotsionaalne varjund
- 12.1 Positiivne, kiitev
- 12.2 Kriitiline, ründav
- 12.3 Kõmuline, draamatiline
- 12.4 Neutraalne
- 12.5 Muu